

Beleid arbeidsmigranten Noordoostpolder

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Vraagstelling	4
1.3 Doel	5
1.4 Reikwijdte	5
1.5 Proces: samen weten we meer	5
1.6 Leeswijzer	6
2. Visie: "Arbeidsmigranten welkom in Noordoostpolder"	7
3. Arbeidsmigrant: "onbekend maakt onbemind"	9
3.1 Wie is de arbeidsmigrant?	9
3.2 Aantal arbeidsmigranten	9
3.3 Nut en noodzaak voor de economie	10
3.4 Verschillen binnen de groep arbeidsmigranten	10
3.5 Arbeidsmigrant "versus" werklozen	11
3.6 Beleidslijn	11
4. Rol en verantwoordelijkheid	12
4.1 De gemeente	12
4.2 Arbeidsmigrant en werkgever	12
4.3 Inwoners en arbeidsmigranten	12
5. Huisvesting	15
5.1 Kwantitatieve opgave	15
5.2 Behoeftte arbeidsmigranten	16
5.3 Passend aanbod	17
5.4 Randvoorwaarden	19
6. Uitvoering	21
6.1 Vervolgacties	21
Bronnen	22
Bijlagen	23
Bijlage 1: Impressie Klankborggroep	24
Bijlage 2: Impressie Noordfoostpoldercafé	31
Bijlage 3: Impressie interactieve bijeenkomst raad	54
Bijlage 4: Aantal arbeidsmigranten	57
Bijlage 5: Bestaand beleid en regelgeving	58
Bijlage 6: Gemeentelijk gestelde kaders	61

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Het aantal arbeidsmigranten dat naar Nederland komt is de laatste jaren sterk gestegen. De arbeidsmigranten komen uit andere EU-landen, vooral uit Midden- en Oost-Europese landen(MOE-landen)¹. De stijging komt door de vraag naar arbeidskrachten en het openstellen van de arbeidsmarkt op 1 mei 2007 voor werknemers uit de MOE-landen. Ging het in de eerste schattingen uit 2004 nog om 15.000² arbeidsmigranten, in 2007 was de verwachting al bijgesteld naar 100.000-120.000 arbeidsmigranten. In 2009 waren ongeveer 300.000 arbeidsmigranten in Nederland. Het aantal arbeidsmigranten kan de komende jaren verder toenemen, onder andere als gevolg van het wegvallen van de verplichte tewerkstellingsvergunning voor werknemers uit Bulgarije en Roemenië, uiterlijk per 1 januari 2014.

Deze trend gaat niet aan Noordoostpolder voorbij: ook hier werken steeds meer mensen uit het buitenland. *De gemeente krijgt steeds meer vragen over wat de mogelijkheden zijn om de groepen arbeidsmigranten adequaat en legaal te huisvesten. Uit inventarisatie is gebleken dat arbeidsmigranten onder andere gehuisvest zijn in eengezinswoningen binnen de bebouwde kom van Emmeloord & de dorpen, in agrarische gebouwen of verplaatsbare units en in het buitengebied. De aangetroffen woonvormen zijn regelmatig in strijd met de gebruiksbepalingen³ van het bestemmingsplan en de woningen voldoen bij dergelijk gebruik niet aan de eisen van het Bouwbesluit op het gebied van (brand)veiligheid.*

Dit roept vragen op en vraagt om helderheid. Ook vanuit de samenleving wordt namelijk duidelijkheid gevraagd over onderwerpen als huisvesting arbeidsmigranten en de rol van de gemeente. Met dit beleid en de daaruitvolgende acties willen we die duidelijkheid geven. Op het moment dat je goede afspraken met elkaar maakt, kan je ook beter handhaven en aangeven wat de alternatieven zijn.

Het college van Burgemeester en Wethouders deed al een uitspraak over huisvesting van arbeidsmigranten in het buitengebied, in het *Beleidskader Huisvesting Arbeidsmigranten*. Dit is een vertaling van het provinciale *Gebiedsplan huisvesting arbeidsmigranten gemeente Noordoostpolder*. Het onderwerp arbeidsmigranten heeft veel meer raakvlakken dan alleen huisvesting, vandaar dat in november 2011 besloten is dit onderwerp in de breedte op te pakken.

1.2 Vraagstelling

- *Wie is de arbeidsmigrant, zijn er verschillen?*
- *Welke rol en verantwoordelijkheid heeft de gemeente als het gaat om arbeidsmigranten?*
- *Hoe kunnen we als gemeente huisvesting van arbeidsmigranten goed organiseren, kwalitatief en kwantitatief, in zowel de kernen als het buitengebied?*

Uitgangspunt daarbij is dat er we kijken naar de mogelijkheden die er zijn, in plaats van dat de focus ligt op wat níet mag of kan.

¹ MOE-landen zijn: Polen, Tsjechië, Slowakije, Hongarije, Slovenië, Letland, Estland, Litouwen, Bulgarije en Roemenië.

² Arbeidsmigranten uit de Midden- en Oost-Europese toetredingslanden, CPB 2004.

³ Bijvoorbeeld: in de woningen verblijven vaak meerdere personen (geen gezin), die geen huishouden vormen, in een sterk wisselende samenstelling.

1.3 Doel

Het doel van dit beleidsstuk is tweeledig:

- Duidelijkheid geven over de rol en verantwoordelijkheden van de verschillende partijen.
- Aangeven hoe (soort gebouwen etc) en waar (kernen, landelijk gebied) de gemeente mogelijkheden biedt om mensen (tijdelijk) te kunnen huisvesten.

1.4 Reikwijdte

Het onderwerp arbeidsmigranten heeft veel raakvlakken. De raad heeft in november 2011 aangegeven welke onderwerpen zij behandeld wil zien in dit beleidsstuk door in te stemmen met de startnotitie. Dit zijn

- de verschillen tussen de groepen arbeidsmigranten;
- de rol en verantwoordelijkheden van de gemeente;
- huisvesting.

Deze onderwerpen zijn in deze nota uitgewerkt.

De onderwerpen inburgering, integratie, uitbuiting, onderwijs & taal, behoefte van de werkgevers en handhavingmogelijkheden worden op hoofdlijnen meegenomen. Dit werken we in dit document niet uitgebreid uit, maar we geven wel aan waar deze onderwerpen in het bestaande beleid zijn verankerd.

1.5 Proces: samen weten we meer

De gemeente heeft dit beleid in een zogeheten 'co-creatieproces' gemaakt. 'Samen weten we meer', is daarbij het uitgangspunt.

Samen extern

Dat betekent "extern" dat de gemeente werkte met een klankbordgroep om mee te denken over het beleid. Deze groep bestaat uit verschillende partijen die te maken krijgen met dit beleid: ondernemers, arbeidsmigranten, inwoners en instellingen voor wonen, zorg en welzijn (zie impressie bijlage 1). Ook is er een Noordoostpoldercafé, met als thema "werknemers uit het buitenland", geweest. Hier kon elke belangstellende migrant, inwoner, ondernemer etc. zijn/haar mening geven (zie impressie bijlage 2).

Samen intern

"Binnen" het gemeentehuis betekent co-creatie dat college en raad gezamenlijk optrekken, in plaats van dat het college iets voorlegt en de raad daarop reageert. Op 31 oktober 2011 is er een thema gehouden over arbeidsmigranten. Hier hebben Sonja Driessen (Migrada), Harry Engels (Dorpsbelang Kraggenburg), Martin Daniels (Eigenaar Lovinkhoeve) en Peter Idzinga (Marthoflex) vanuit hun perspectief verteld over arbeidsmigranten. Vervolgens kon op 7 februari een bezoek gebracht worden aan de Lovinkhoeve en heeft de heer Van Vilsteren (ondernemer) verteld over arbeidsmigranten. Als laatste is op 18 juni een interactieve, niet-politieke, bijeenkomst geweest met de raad, waarin de raad aan de hand van stellingen is meegenomen door de vragen die er rond arbeidsmigranten spelen (zie bijlage 3 impressie interactieve bijeenkomst).

De gemeente krijgt door het co-creatieproces voeding voor het beleid. Het beleid geeft antwoord op de vragen die spelen. Met andere woorden: de *richting* van het beleid wordt mede bepaald door informatie van deskundigen en belanghebbenden.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 vindt u onze visie over het onderwerp arbeidsmigranten. In hoofdstuk 3 wordt vervolgens ingegaan op de arbeidsmigrant. Wie is hij/zij? Wat zijn de wensen op het gebied van wonen en leven? In hoofdstuk 4 gaan we vervolgens in op de rol en verantwoordelijkheden van verschillende partijen. Hoofdstuk 5, tenslotte, behandelt op de huisvestingbehoefte en mogelijkheden die we voor huisvesting willen bieden. In hoofdstuk 6 staan de vervolgacties voortvloeiende uit dit beleid.

2. Visie: "Arbeidsmigranten welkom in Noordoostpolder"

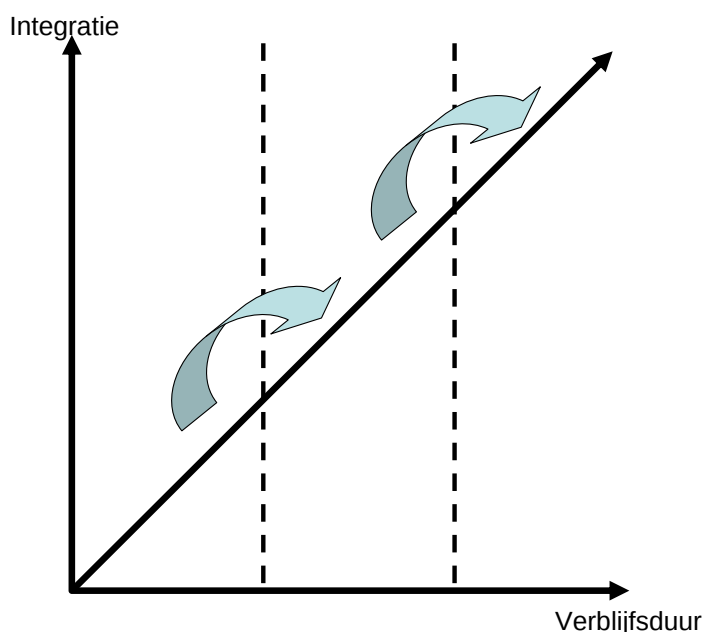
Arbeidsmigratie naar Nederland is niets nieuws onder zon. Vaak wordt aangenomen dat het iets van de laatste tijd is, maar niets is minder waar. Binnen Europa zijn mensen altijd al mobiel geweest; ze verhuisden bijvoorbeeld naar een welvarender land, als het in hun eigen land met de economie slechter ging.

Voor Gemeente Noordoostpolder zijn arbeidsmigranten van economisch belang. Dit blijkt uit gegevens van de provincie Flevoland: 10% van de beroepsbevolking is arbeidsmigrant. Het aantal arbeidsmigranten is de laatste jaren toegenomen en deze lijn zet zich de komende jaren door mede door keuzes van de gemeente. Zo koos Gemeente Noordoostpolder voor een uitbreiding van het glastuinbouwgebied. In de glastuinbouw werken veel migranten, dus betekent een uitbreiding van glastuinbouw automatisch ook meer arbeidsmigranten. Deze "nieuw"komers verdienen een plek in onze samenleving. De gemeente vindt het belangrijk dat arbeidsmigranten goed kunnen wonen, leven en werken in Noordoostpolder. Haar grondhouding is dan ook

"Arbeidsmigranten zijn welkom in Noordoostpolder"

De gemeente vindt het belangrijk dat (tijdelijke) inwoners van Noordoostpolder zich zoveel mogelijk zelf kunnen redden en dat de (tijdelijke) inwoners van Noordoostpolder hun steentje bijdragen aan de samenleving. De gemeente ziet haar rol vooral in het stimuleren, faciliteren en waar nodig regisseren.

Vanuit dit gegeven zien wij de arbeidsmigrant als een (potentiële) nieuwe inwoner van de gemeente. Maar wel een (potentiële) inwoner met een bijzondere situatie, die een heel eigen "integratiecarrière" doormaakt (zie schema). Wij zien het als onze verantwoordelijkheid de arbeidsmigrant te helpen de barrières die zij op dit pad tegenkomt te slechten en deze barrières zoveel mogelijk weg te nemen. Een passend aanbod bij de individuele situatie van de arbeidsmigrant is daarbij het uitgangspunt. In het navolgende hebben we dit uitgangspunt uitgewerkt naar thema.

Verschillen tussen arbeidsmigranten

"De" arbeidsmigrant bestaat niet. Uit het co-creatieproces is gebleken dat er verschillende groepen arbeidsmigranten bestaan met elk hun eigen behoeften en wensen. Een strikt onderscheid is daarbij niet te maken, maar er is wel sprake van een glijdende schaal tussen de kortblijvende arbeidsmigrant aan de ene kant en de zich vestigende arbeidsmigrant aan de andere kant. Wij zijn ons bewust van de verschillen binnen de groep arbeidsmigranten en willen voor elk van hen een passende plek bieden. Dit thema is verder uitgewerkt in hoofdstuk 3.

Rol en verantwoordelijkheid gemeente

Wij zien het als onze verantwoordelijkheid de arbeidsmigrant zich welkom te laten voelen in onze gemeente en hen de mogelijkheid te bieden een integratiecarrière in de Noordoostpolder te doorlopen. We willen daarbij zo min mogelijk regelen en vooral aangegeven wat kan binnen de (wettelijke) kaders. Verder richten we ons op het wegnemen van barrières die de wooncarrière van de arbeidsmigrant in de weg staan. In hoofdstuk 4 is dit thema verder uitgewerkt.

Huisvesting

Wij zien een belangrijke randvoorwaardenscheppende rol voor ons weggelegd bij de zorg voor een kwalitatief goede huisvesting. Uitgangspunt daarbij is dat een aanbod aan huisvesting ontstaat die passend is bij elke stap in de wooncarrière van de arbeidsmigrant. In hoofdstuk 5 is dit thema verder uitgewerkt.

Inburgering en integratie

Wij vinden het belangrijk dat de inwoners van de Noordoostpolder een steentje bijdragen aan de samenleving. Onze ambitie is dat inwoners van Noordoostpolder maximaal meedoen naar eigen vermogen. Voor de arbeidsmigrant betekent dat dat wij vinden dat de verantwoordelijkheid voor inburgering en integratie in eerste instantie bij de arbeidsmigrant én de samenleving ligt: Integratie moet van twee kanten komen. Voor wat betreft het beleid op dit terrein maken we geen specifiek onderscheid voor de arbeidsmigrant, maar sluiten we aan op het reeds bestaande sociale beleid (zie bijlage 6).

Uitbuiting

Wij zullen ons binnen de mogelijkheden van de gemeente zoveel mogelijk inspannen om uitbuiting van arbeidsmigranten te voorkomen en tegen te gaan. Allereerst door de arbeidsmigrant van informatie te voorzien over de Nederlandse maatschappij en de rechten en plichten die zij daarin heeft. Anderzijds door op te treden waar regels worden overtreden.

Onderwijs en taal

Integratie begint met het beheersen van de taal. Wij bieden kinderen die moeite hebben met de Nederlandse taal voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en schakelklassen aan om de beheersing van het Nederlands te verbeteren. Ook vragen wij werkgevers onderwijs en taalles voor werknemers te faciliteren. Ook hier sluiten we aan op het algemene beleid van de gemeente op dit terrein (zie bijlage 6).

Behoeftte werkgevers

Wij onderkennen de behoefte van werkgevers aan goede huisvesting voor de arbeidsmigrant. Daarbij vinden wij het wel van belang dat het aanbod aan huisvesting niet eenzijdig is en past bij de situatie van de arbeidsmigrant. Daarnaast blijven we in gesprek met de werkgevers om behoeften in beeld te hebben en hierop (binnen de gemeentelijke visie) een passend antwoord te formuleren.

Handhavingmogelijkheden

Niet alles kan en mag. Als de regelgeving en de wet overtreden worden, zullen we handhavend optreden. We reageren adequaat op klachten en meldingen vanuit de samenleving.

3. Arbeidsmigrant: “onbekend maakt onbemind”

De berichtgeving rondom arbeidsmigranten is vaak negatief: er blijkt een angst te heersen onder bewoners van Noordoostpolder. Deze angst lijkt gebaseerd op (ongefundeerde) vooroordelen. Onbekend maakt onbemind. Dit hoofdstuk beschrijft: Wie is nu die migrant? Waarom is hij/zij in Noordoostpolder? En is de arbeidsmigrant wel zo bijzonder?

3.1 Wie is de arbeidsmigrant?

Een arbeidsmigrant in Nederland is iemand die van buiten Nederland naar Nederland komt om geld te verdienen. Deze persoon heeft economische motieven om hier te komen. Sommigen willen een nieuw leven opbouwen in een nieuw land. Maar de meeste arbeidsmigranten hebben als doel zo veel mogelijk geld verdienen (bijv. om een bepaalde uitgave in het thuisland te doen).

Arbeidsmigranten die in Noordoostpolder werkzaam zijn komen bijvoorbeeld uit Polen, Hongarije, Spanje en Portugal. Zij zijn werkzaam in bijvoorbeeld de landbouw, bij productiebedrijven en in de metaalsector.

3.2 Aantal arbeidsmigranten

In 2009 heeft de provincie een schatting van het aantal arbeidsmigranten⁴ (zie ook bijlage 4). Omdat er nergens een centrale telling of registratie plaatsvindt van arbeidsmigranten is het lastig wetenschappelijk onderbouwde getallen te krijgen.

De totale behoefte jaarrond is ingeschat op 2000 – 2700. In 2009 heeft de provincie navraag gedaan bij Level One en AB oost: het bleek dat bij beide uitzendbureaus in de seizoenspiek circa 800 migranten werkzaam zijn. In 2011 heeft de gemeente beide uitzendbureaus gevraagd en daaruit blijkt dat AB Oost en Level One bij elkaar goed zijn voor 800 (winter) tot 1.200 (zomer) arbeidsmigranten, die werkzaam zijn in onze gemeente, een aanzienlijke stijging ten opzichte van 2009.

In de toekomst wordt voornamelijk in de glastuinbouw groei van het aantal arbeidsmigranten verwacht. Voor de groei in de glastuinbouw is uitgegaan van de provinciale berekening (zie bijlage 4). Het uit te geven gebied bedroeg in 2009 nog 420 hectare en dat komt overeen met 900 – 110 arbeidsmigranten extra⁵. Als daar 0-1% groei in de bollenteelt bij opgetelt wordt, betekend dat 100 migranten extra. In de overige teelten wordt kleine tot geen groei verwacht. Dit betekent dat er tot 2015 rekening gehouden moet worden met een behoefte van 2100 – 3100 huisvestingsplaatsen voor arbeidsmigranten.

Om inzicht te houden in de fysieke behoefte aan huisvesting zal de gemeente het aantal migranten monitoren. Hierbij probeert zij ook inzichtelijk te maken, hoe de verdeling tussen kort en langblijvers is.

⁴ Op basis van cijfers van marktonderzoeksbureau Prosu, en informatie ingewonnen bij de NFO (Nederlandse Fruittelers Organisatie), de KAVB (Koninklijke Algemeene Vereeniging Bloembollecultuur) en Nieuwland, de ontwikkelaar van het glastuinbouwgebied bij Luttelgeest.

⁵ Uitgaande van circa 260 ha netto glas in Luttelgeest en Ens samen met een gemiddelde arbeidsbezetting van 3 tot 4 per hectare waarvan naar schatting 2/3 arbeidsmigranten zijn.

3.3 Nut en noodzaak voor de economie

Arbeidsmigranten hebben een positieve invloed op de economie in de polder. Vooral het opvangen van werkpieken door tijdelijke arbeidskrachten sterkt de mening dat arbeidsmigranten onmisbaar zijn. Over het algemeen het arbeidsethos van de arbeidsmigrant als beter ervaren. Ze zijn bereid om veel en hard te werken en lange dagen te maken. Mede doordat ze er geen uitgebreid sociaal leven naast hebben, zijn ze flexibel. Dit vindt de werkgever een voordeel voor ten opzichte van de Nederlandse werknemer die vaak gebonden is aan tijd. Werkgevers in de agrarische sector maken daarom graag gebruik van arbeidsmigranten.

Uitspraak tijdens Noordoostpoldercafé, 14 maart 2012:
“Arbeidsmigranten hebben een mentaliteit die past bij de polder: niet zeuren, gewoon doorwerken.”

Ondernemers geven aan dat de reacties op vacatures vanuit de lokale bevolking minimaal zijn en dat een aantal (productie)bedrijven failliet zou zijn gegaan zonder de inzet van arbeidsmigranten.

3.4 Verschillen binnen de groep arbeidsmigranten

De arbeidsmigranten hebben, afhankelijk van de periode dat ze in Nederland verblijven, verschillende wensen en eisen voor wonen en leven in Noordoostpolder. De arbeidsmigrant die hier een korte periode is, wil over het algemeen vooral zoveel mogelijk geld verdienen om daar in het thuisland de geplande investering mee te doen. Deze migrant heeft vaak geen behoefte om te integreren in de samenleving en wil gewoon veel uren draaien. De samenleving verwacht van deze groep geen integratie. Deze mensen hebben kortdurende (goedkope) huisvesting nodig (een slaapplek), zodat ze meer geld over houden. Dit betekent niet: slechte huisvesting.

Hoe langer iemand in Noordoostpolder is, hoe meer privacy hij/zij vaak wenst en hoe meer geld hij/zij bereid is uit te geven aan huisvesting. Dit betekent dat er verschillende vormen van huisvesten nodig zijn. Van arbeidsmigranten die lang in Noordoostpolder blijven verwachten inwoners van Noordoostpolder dat zij de taal leren en wat van de Nederlandse cultuur weten (wat kan wel en wat kan niet in Nederland). Degene die zich in Noordoostpolder wil vestigen, wil ook integreren. Dit kan het beste door gewoon tussen de andere inwoners van Noordoostpolder te wonen. Gewoon in een woonwijk, samen met anderen. Hierdoor pik je sneller de cultuur en taal op. Als iemand zich definitief vestigt in Noordoostpolder, is hij of zij geen migrant meer maar inwoner.

Uitspraak tijdens Noordoostpoldercafé, 14 maart 2012:
“Arbeidsmigranten die langer dan drie maanden hier blijven, moeten, of mogen, de Nederlandse taal leren en basale kennis hebben van onze cultuur en onze normen.”

3.5 Arbeidsmigrant “versus” werklozen

Uit het documenten “Ruimte voor arbeidsmigranten” van onder andere de voormalige VROM-inspectie blijkt dat algemeen gesteld veel Nederlanders afwijzend staan tegenover arbeidsmigranten uit de Europese Unie. Dit heeft te maken met de ervaringen met arbeidsmigranten uit met name Turkije en Marokko in de jaren '60 en '70 en met name de integratieproblemen die later zijn ontstaan. Een groot deel van deze mensen is niet naar huis teruggekeerd, de arbeidsparticipatie van hun nakomelingen is gering en het beroep op de sociale zekerheidsuitkeringen groter dan bij de autochtone Nederlanders.⁶

Er zijn geluiden in het land dat de grote aantallen werklozen en gedeeltelijk afgekeurde werknemers in Nederland eerst aan een baan moeten worden geholpen, voordat immigranten van elders worden toegelaten.

Maar is dat wel realistisch?

De handreiking⁷ zegt hierover het volgende: *“Die gedachte is historisch gezien op drijfzand gebouwd. Het is nog nooit voorgekomen dat de bevolking van een land precies past op de vraag naar arbeid in dat land. Werkloosheid op een deel van de arbeidsmarkt voorkomt niet dat er op een ander deel van die markt tekorten zijn. Werklozen zijn meestal niet in staat om de vacatures voor zeer gespecialiseerde arbeid te vervullen. Ook zijn zij nauwelijks bereid om te werken in bepaalde minder aantrekkelijke banen voor ongeschoolden. Kortom, uitkeringstrekkers en immigranten zijn helemaal niet op zoek naar dezelfde banen.”*

3.6 Beleidslijn

In Noordoostpolder zijn tot 2015 naar verwachting 2100 - 3100 arbeidsmigranten. Deze arbeidsmigranten hebben, afhankelijk van de duur van hun verblijf, elk hun eigen wensen qua wonen en integreren. De beleidslijn die de gemeente kiest is het mogelijk maken van een integratiecarrière door mogelijkheden te bieden voor een wooncarrière. Dat is in hoofdstuk vijf verder uitgewerkt.

⁶ Ruimte voor arbeidsmigranten, Handreiking voor de huisvesting van werknemers uit de EU die tijdelijk in Nederland verblijven (2008); VROM-inspectie, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Vereniging van Internationale arbeidsbemiddelaars (VIA)

⁷ Ruimte voor arbeidsmigranten, Handreiking voor de huisvesting van werknemers uit de EU die tijdelijk in Nederland verblijven (2010); VROM-inspectie ministerie Infrastructuur en Milieu.

4. Rol en verantwoordelijkheid

Wie heeft welke rol? Wie is waar verantwoordelijk voor? Dat komt in dit hoofdstuk aan de orde.

4.1 De gemeente

De gemeente vindt het belangrijk dat (tijdelijke) inwoners van Noordoostpolder zich zoveel mogelijk zelf kunnen redden en dat de (tijdelijke) inwoners van Noordoostpolder hun steentje bijdragen aan de samenleving. Onze communicatie richt zich op informeren. Onze uitingen hebben daarbij altijd de toonzetting "Arbeidsmigranten zijn welkom in Noordoostpolder". De arbeidsmigrant wordt daarin gezien als (potentiële) nieuwe inwoner.

In de specifieke communicatie richting de arbeidsmigrant, stellen we via de website algemene informatie beschikbaar over het leven en wonen in Noordoostpolder. Ook verstrekken we informatiepakketten aan arbeidsmigranten die zich inschrijven in de Noordoostpolder met informatie specifiek voor de doelgroep en een vertaling in gewenste talen. De gemeente onderzoekt daarnaast de mogelijkheid voor het invoeren van een telefonisch informatiesysteem op maat naar het model van Migrada en voeren we gesprekken met Carrefour over de inzet van het informatiepunt voor arbeidsmigranten.

De gemeente is regievoerder rondom huisvesting en het bevorderen van de leefbaarheid. Dat betekent ook dat zij in haar beleid rekening houdt met de huisvesting van tijdelijke arbeidsmigranten. De vraag naar huisvesting kan in de toekomst veranderen, bijvoorbeeld als andere grote groepen mensen tijdelijk in Noordoostpolder willen verblijven. Het uitgangspunt is dat de gemeente zo min mogelijk wil regelen, en vooral wil aangeven wat wel kan binnen de (wettelijke) kaders (zie bijlage 5): een randvoorwaardenscheppende rol.

4.2 Arbeidsmigrant en werkgever

Werkgevers kunnen een bijdrage leveren aan de participatie van hun werknemers en eventuele gezinsleden door vrijetijdsactiviteiten te organiseren. De werkgevers kunnen een rol spelen in voorlichting geven over het wonen en leven in Noordoostpolder en de regels voor werknemers. Ook kunnen zij taallessen faciliteren. Een voorbeeld hiervan is Uitzendbureau Level One die samen met Slagersvakschool taalcursussen organiseert voor hun medewerkers. Zij krijgen 120 uur taallessen. (Een inburgeringstraject is gemiddeld 600 uur).

De werkgever heeft de verantwoordelijkheid fatsoenlijk met zijn werknemers om te gaan. Tegen uitbuiting treden we op en we verwachten dat werkgevers zorgdragen voor goede arbeidsomstandigheden.

4.3 Inwoners en arbeidsmigranten

Wij vinden het belangrijk dat de inwoners van Noordoostpolder hun steentje bijdragen aan de samenleving. Onze ambitie is dat inwoners van Noordoostpolder maximaal meedoen naar eigen vermogen. Het initiatief om mee te doen ligt niet bij de gemeente, maar bij inwoners zelf. Het overgrote deel van onze inwoners neemt dat initiatief, maar een deel van onze inwoners heeft daarbij ondersteuning nodig van anderen (o.a. vrijwilligers of mantelzorgers), instanties en/of de gemeente. De komende jaren wil de gemeente die ondersteuning meer in samenhang kunnen bieden en niet gefragmenteerd vanuit verschillende organisaties, disciplines of beleidsterreinen.

Tijdens het Noordoostpoldercafé kwam naar voren dat de integratie van twee kanten moet komen. Arbeidsmigranten die met hun gezin naar Nederland zijn gekomen kunnen zelf de integratie en participatie bevorderen. Bijvoorbeeld door hun gezinsleden actief te betrekken bij het verenigingsleven, kerkgemeenschappen en bijvoorbeeld sportverenigingen. Inwoners kunnen een rol spelen bij de integratie, door de migranten te betrekken in het verenigingsleven, bij dorpsfeesten etc..

Dorpsbelangen hebben aangegeven, samen met de gemeente, bij het bevorderen van de integratie van de nieuwe inwoners in hun dorp een rol te kunnen spelen. Als gemeente zijn we hier blij mee. In Kraggenburg loopt daarvoor al een mooi initiatief (zie kader volgende pagina).

Vanuit de gemeente beschikt IGW (Integraal Gebiedsgericht Werken) over een leefbaarheidsbudget. Dit wordt ingezet voor projecten/activiteiten die de leefbaarheid en saamhorigheid in een buurt of wijk ten goede komen.

Werkgroep arbeidsmigranten "Razem" te Kraggenburg

In voorjaar 2010 organiseerde IGW in samenwerking met dorpsbelang Kraggenburg een schouw. Bewoners konden punten voor groen/grijs en sociaal aanbrengen, die leefden binnen het dorp. Een van de punten was de zorg hoe buitenlandse werknemers zich gedroegen in en rondom het dorp. Bewoners van Kraggenburg zagen Polen (en andere buitenlandse werknemers) in de omgeving van het dorp bijvoorbeeld langs de weg lopen. Ook viel op dat zij de hele dag de vitrage dicht hadden bij woningen en dat er veel gedronken werd. (onder andere op de loswal) Hierdoor ontstond een negatief beeld op grond van alleen de buitenkant. Dit beeld wordt gemakkelijk versterkt door berichtgeving in de media. De conclusie was: We weten te weinig van elkaar.

Daarom kwam er een werkgroep. In die werkgroep zaten bewoners, ondernemers, dorpsbelang, beheerder Flevohoeve, arbeidsmigranten en IGW.

Het doel van de werkgroep

Elkaar wederzijds beter leren kennen/begrijpen. Daarom moeten we elkaar op een of andere manier kunnen ontmoeten. (door sport/spel/muziek/eten)

Een 1^e activiteit werd door de werkgroep voorbereid voor zaterdag 28 mei 2011. Deze dag was een groot succes. 140 buitenlandse werknemers en bewoners deden er aan mee. De dag begon met een rondleiding op de Flevohoeve en daarna een volleybaltoernooi met afsluitend een bbq (zie foto's onder aan deze pagina, met dank aan Harry Engels).

Taalcursus

N.a.v. de 1^e activiteit kwam het idee om een taalcursus aan te bieden voor de migranten die hier behoefte aan hebben. Het beheersen van de Nederlandse taal is ontzettend belangrijk voor het goed met elkaar om kunnen gaan, en elkaar te begrijpen. Een must voor de leefbaarheid in een kleine gemeenschap. 20 arbeidsmigranten meldden zich voor deze cursus aan (20 lessen).

In 2012 op zaterdag 26 mei is een 2^e dag georganiseerd door de werkgroep. Deze dag was het vervolg op de gehouden activiteit van april 2011. De werkgroep zet zich blijvend in voor de arbeidsmigranten in en rondom Kraggenburg. Een goed contact met de arbeidsmigranten verhoogt de leefbaarheid binnen Kraggenburg.

Een afvaardiging van de werkgroep werkt/neemt deel aan gesprekken binnen een klankbordgroep van de Gemeente die huisvesting arbeidsmigranten in de kernen (dorpen) beleidsmatig vorm moet gaan geven. De ervaring en kennis die de werkgroep heeft opgedaan wordt hierin meegenomen.

Eén van de migranten geeft aan zich door deze werkgroep meer welkom te voelen in Noordoostpolder.

5. Huisvesting

Wat is de huidige situatie op het gebied van huisvesting? Welke behoefte is er aan huisvesting? Welke vormen van huisvesting zijn er? Hoe zorg je voor mogelijkheden voor het maken van een solocarrière? Hoe borg je een basis kwaliteit van huisvesting? Welke vormen van huisvesting zijn er? Dat staat in dit hoofdstuk beschreven.

5.1 Kwantitatieve opgave

Vraag

Bij de vraag hoe we om moeten gaan met de huisvesting van arbeidsmigranten is het allereerst van belang in te schatten hoe groot de vraag naar huisvesting is. Zoals in hoofdstuk 3 al werd aangegeven is het lastig een precieze voorspelling te doen van het aantal arbeidsmigranten in de Noordoostpolder. Op basis van de aannames uit hoofdstuk 3 zijn we voor ons beleid rekening gehouden met een gemiddeld aantal van **2600 arbeidsmigranten** (en dus huisvestingsplaatsen) in 2015.

Beleidsruimte

Op dit moment bestaat er de mogelijkheid arbeidsmigranten te huisvesten in het buitengebied op grond van het provinciale *Gebiedsplan huisvesting arbeidsmigranten gemeente Noordoostpolder*. Het gebiedsplan biedt de kaders waarbinnen de gemeente het huisvestingsbeleid kan formuleren en het geeft daarmee de maximale ruimte aan die de provincie momenteel biedt⁸.

Voor de dorpen is geen apart beleid voor huisvesting van arbeidsmigranten geformuleerd. Op dit moment gelden de bestemmingsplanregels, dat betekent dat woningen alleen gebruikt mogen worden door een huishouden en niet als pension.

Reeds gerealiseerd

In de praktijk is nog slechts een klein deel van de beschikbare ruimte voor huisvesting door initiatiefnemers gerealiseerd. Dit betekent dat ongeveer 300 arbeidsmigranten op dit moment op legale wijze wordt gehuisvest. In tabel 5.1 hebben we de beleidsruimte tegen het reeds gerealiseerde aanbod afgezet.

Tabel 5.1 Match beleidsruimte en aanbod

Huisvestingsvorm	Beleidsruimte	Gerealiseerd ^d	Restant
LG ^a max 300 pers.	900 ^b	0	900
LG max 100 pers.	1000 ^c	200	800
LG max 50 pers.	>	50	>
LG max 20 pers.	>	20	>
Pension in dorp	>	30	>
Totaal	1900>	300	1700>

^a LG = Landelijk gebied

^b Maximaal 3 locaties toegestaan

^c Maximaal 10 locaties toegestaan

^d Stand van zaken d.d. 01-08-2012

⁸ In 2010 vertaalde het college het provinciale *Gebiedsplan huisvesting arbeidsmigranten gemeente Noordoostpolder* inhoudelijk bijna één op één in het gemeentelijk *Beleidskader Huisvesting Arbeidsmigranten*. Het college heeft met dit beleidskader ingestemd. De raad heeft dat beleidsstuk nog niet vastgesteld. In 2011 heeft zij aangegeven het onderwerp breder dan alleen huisvesting behandeld te willen hebben en het *Beleidskader Huisvesting Arbeidsmigranten* tegen het licht te houden.

Match vraag en aanbod

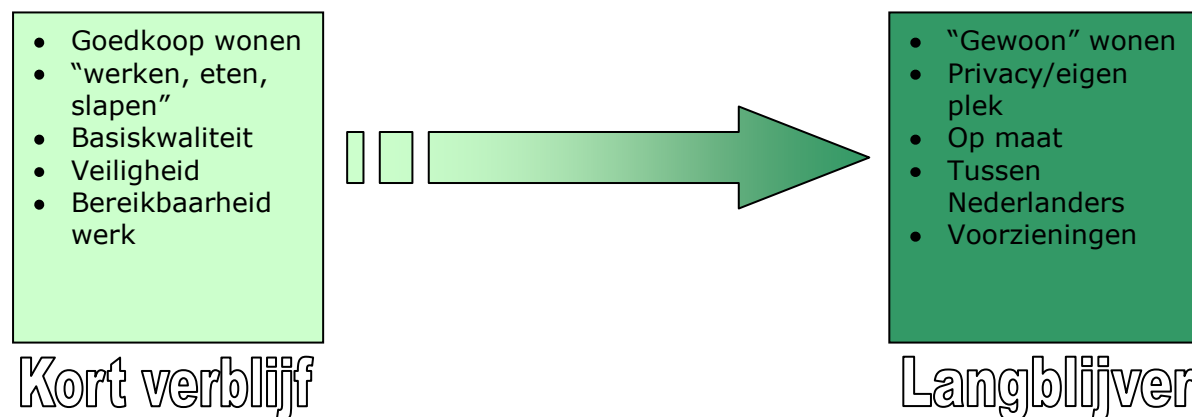
Uit het voorgaande blijkt dat de opgave voor de (legale) huisvesting van arbeidsmigranten in de Noordoostpolder groot is: Er is een behoefte aan gemiddeld **2600 huisvestingsplaatsen** in 2015, terwijl tot nu toe **300 plaatsen** daadwerkelijk zijn gerealiseerd. Dit tekort uit zich in de praktijk door het illegaal gebruik van woningen als pension en de huisvesting in agrarische gebouwen of verplaatsbare units. De aangetroffen woonvormen zijn regelmatig in strijd met de gebruiksbepalingen⁹ van het bestemmingsplan en de woningen voldoen bij dergelijk gebruik niet aan de eisen van het Bouwbesluit op het gebied van (brand)veiligheid. Ook leidt het tekort tot extra druk op de kernen.

Wat ons betreft is dit een ongewenste situatie en willen we als gemeente zordragen voor voldoende legale huisvestingsplaatsen in overeenstemming met het aantal arbeidsmigranten dat in de Noordoostpolder werkzaam is.

5.2 Behoeftte arbeidsmigranten

Een belangrijk onderdeel van de integratiecarrière van de arbeidsmigrant is zijn of haar wooncarrière. Wij willen daarom een huisvestingsaanbod in de Noordoostpolder realiseren dat passend is bij elke stap in deze wooncarrière. Daarom is het van belang de behoeften van de arbeidsmigrant inzichtelijk te maken om hierop vervolgens een passend aanbod te kunnen bieden.

Uit het co-creatieproces is gebleken dat de huisvestingsbehoeften van arbeidsmigranten sterk uiteenliggen en samenhangen met de positie die de arbeidsmigrant heeft in de integratiecarrière. Ook hier is weer sprake van een glijdende schaal, waarbij de uitersten in onderstaand schema zijn weergegeven.

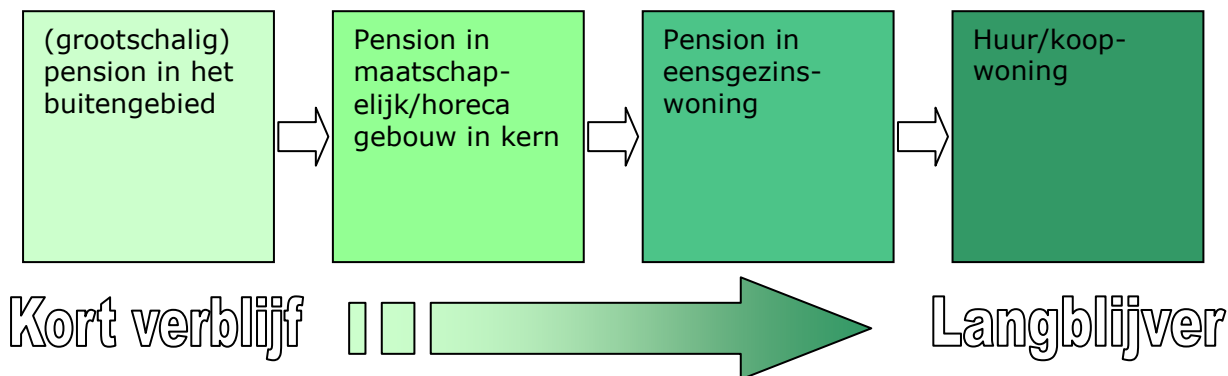
We willen als gemeente verschillende huisvestingsmogelijkheden bieden, passend bij deze behoeften, in plaats van te focussen op wat níet mag of kan. Daarbij is de kwaliteit van de huisvesting altijd een basisvereiste.

⁹ Bijvoorbeeld: in de woningen verblijven vaak meerdere personen (geen gezin), die geen huishouden vormen, in een sterk wisselende samenstelling.

5.3 Passend aanbod

Uitgaande van de kwantitatieve opgave en de behoefte van de arbeidsmigranten, hebben we in deze paragraaf beschreven hoe wij het daarbij passende aanbod zien. De verschillende huisvestingsvormen die we hierbij beschrijven sluiten daarbij als volgt aan op de integratiecarrière van de arbeidsmigrant:

(Grootschalig) pension in buitengebied

De grootste groep arbeidsmigranten zal ook in de toekomst vallen onder de “kort verblijvers”. Zij hebben behoefte aan goede en goedkope huisvesting in de nabijheid van het werk. (Grootschalige) huisvesting is voor deze groep een prima passende vorm van huisvesting. Gelet op de opgave kiezen we [ervoor om voor de grootschalige huisvesting \(maximaal 3 x 300 en maximaal 10 x 100\) aan te sluiten bij het Provinciale beleid](#). Door [hierbij aan te sluiten](#) en deze aan te vullen met kleinschalige mogelijkheden ([huisvesting bij bedrijf tot maximaal 20 personen](#)) in het buitengebied kunnen we relatief snel voldoende (legale) huisvestings- en variatiemogelijkheden bieden. Bovendien is uit het co-creatieproces naar voren gekomen, dat grotere locaties ook betere mogelijkheden bieden om het beheer goed te regelen. Wel willen we met de provincie in overleg over het oprekken van de huisvesting van maximaal 100 naar maximaal 150 personen. [Daarnaast willen we de mogelijkheid van het huisvesten van 100 personen niet beperken tot het Wieringermeertype, maar dit ook mogelijk maken op andere solitaire erven](#). Deze mogelijkheid willen we ook met de provincie bespreken. Dit betekent wel dat in bepaalde gevallen bestaande voormalige agrarische gebouwen uitgebreid moet worden om de gewenste aantallen te kunnen huisvesten. Wanneer dit op een verantwoorde wijze gebeurt hoeft dit geen bezwaar te zijn.

We maken onderscheid tussen de volgende vormen van huisvesting in het buitengebied:

1. Drie grootschalige huisvestingslocaties tot maximaal 300 personen nabij de glastuinbouwgebieden Luttelgeest-Marknesse en Ens;
2. Tien (grootschalige) pensions tot maximaal 100 personen [op solitaire erven in bestaande gebouwen met eventuele aanbouw](#);
3. Huisvesting [bij het bedrijf](#) tot maximaal 20 personen in bestaande gebouwen op agrarische erven;

Omdat we het belangrijk vinden dat de huisvesting van voldoende kwaliteit is én omdat we willen voorkomen dat overlast ontstaat, stelt het college van Burgemeester en Wethouders randvoorwaarden aan deze locaties in de vorm van **beleidsregels**. In paragraaf 5.4 wordt hierop nader ingegaan.

*Uitspraak in verschillende gesprekken:
“Alles staat of valt met beheer”*

We vinden het gebruik van caravans, containers en losse units voor huisvesting evenals huisvesting op recreatieterreinen overigens **niet** geschikt en zullen dit dan ook niet toestaan.

Pension in voormalige maatschappelijke en horecagebouwen in de kernen

Het gebruik van (voormalige) maatschappelijke en horecagebouwen als pension biedt de mogelijkheid om de arbeidsmigrant kennis te laten maken met het dorpsleven in de Noordoostpolder. Het is dan ook een huisvestingsvorm die zich leent voor de arbeidsmigrant die wat langer aan het werk gaat in de Noordoostpolder.

Deze gebouwen lenen zich in de regel goed voor de vestiging van pensions, vanwege de situering en de aanwezigheid van voldoende parkeervoorzieningen. Bij een dergelijke aanvraag zal vroegtijdig het dorpsbelang betrokken worden. Dit punt kan ook meegenomen worden bij de nog op te stellen dorpsvisies. Van geval tot geval is maatwerk vereist. We vinden een aantal van maximaal 30 arbeidsmigranten, gelet op de wat langere verblijfsduur, een passend aantal.

Voor het gebruik als pension is juridisch gezien in beide gevallen een wijziging van het bestemmingsplan nodig. In dorpen waar panden met de bestemming "horeca" aanwezig zijn, is ook de hotelfunctie mogelijk. Het gebruik van een horecapand voor uitsluitend de huisvesting van arbeidsmigranten past niet binnen de bestemming horeca.

Pension in eengezinswoningen

Hiermee willen we een kleinschalige huisvestingsvorm bieden voor de arbeidsmigrant die voor langere tijd aan het werk gaat in de Noordoostpolder en behoefte heeft aan meer privacy en ontspanningsmogelijkheden buiten werktijd om. Door de huisvesting in eengezinswoningen mogelijk te maken, ontstaat de mogelijkheid op meer interactie met de omwonenden en kan de arbeidsmigrant volop participeren in de maatschappij. Vanwege de kleinschaligheid en (daarmee) het beperken van overlast willen we maximaal 6 personen in een eengezinswoning toestaan. Om interactie met de lokale bevolking mogelijk te maken en overlast te voorkomen, stellen we daarnaast aanvullende eisen met betrekking tot de spreiding van het aantal pensions per straat of wijk. Het college van Burgemeester en Wethouders werkt deze regels nog nader uit (zie ook paragraaf 5.4)

Huur/koopwoning

De arbeidsmigranten die zich wil vestigen in Noordoostpolder, kan in principe op de reguliere woningmarkt terecht. Maar voor het huren/kopen van een huis is wel een bepaalde financiële zekerheid nodig. Als er gewisseld wordt van uitzendbureau en je steeds contracten hebt voor minder dan een jaar, is het moeilijk om een huis te huren/kopen. Dit kan een drempel zijn voor definitieve vestiging.

Uitspraak:

"Ik werk nu al vijf jaar onafgebroken, maar wel voor verschillende bureaus. Ik betaal keurig op tijd mijn lasten, maar kan geen woning huren. Waarom bellen ze niet degene voor wie ik werk en vragen welke zekerheid hij kan geven in plaats van naar mijn contract te kijken?"

Wij willen dat de arbeidsmigrant hier dezelfde kansen en mogelijkheden heeft als ieder ander. We bekijken daarom onder andere of de drempel voor het huren van een huis kan worden verminderd. We gaan hiervoor in overleg met Mercatus over de selectiecriteria voor het huren van een woning.

5.4 Randvoorwaarden

Kwaliteit van de huisvesting

Wij hechten grote waarde aan een kwalitatief goede huisvesting van arbeidsmigranten. We hebben echter niet de kennis en capaciteit in huis om hier gedetailleerd om te kunnen toezien. Een manier om grip op de kwaliteit van huisvesting te krijgen, is het werken met een kwaliteitskeurmerk. Tijdens het co-creatieproces kwam daarbij het SKIA-keurmerk naar voren. Dit keurmerk wordt verleend door een onafhankelijke stichting die hierop ook toeziet. Wij willen het SKIA-keurmerk verplicht stellen voor alle huisvestingslocaties voor arbeidsmigranten.

Uitspraak:

“Voor Migrada is het belangrijk dat er een keurmerk is voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Te vaak maken we mee dat zij in slechte huisvesting worden ondergebracht. Een keurmerk zegt natuurlijk niet alles, maar SKIA heeft laten zien snel te handelen bij problemen, keurmerken in te trekken of het beleid aan te passen als dit nodig is. Het SKIA-keurmerk is een hele goede indicatie voor arbeidsmigranten. Zij kunnen meteen zien dat een werkgever op een gecontroleerde manier huisvest. Voor ons is zo’n keurmerk de indicator dat we te maken hebben met een werkgever die de zaken goed voor elkaar wil hebben. Overigens is SKIA niet het enige keurmerk, maar wel het keurmerk dat de meeste eisen stelt aan de houder ervan. Mijn advies aan organisaties die nog geen keurmerk hebben: Als u uw organisatie serieus neemt en serieus genomen wilt worden door uw opdrachtgevers én medewerkers, laat u zich dan certificeren. De arbeidsmigranten verdienen dat respect.”

Bestemmingsplan grootschalige locaties(≥ 100)

In het buitengebied maken we drie verschillende vormen van huisvesting mogelijk (maximaal 300, 100 en 20). Voor de grootschalige huisvestingsvormen is altijd een bestemmingsplanwijziging nodig. De gemeente maakt volgens de Wet ruimtelijke ordening (Wro) een ruimtelijke afweging van de plannen die worden ingediend, hierin worden allerlei aspecten meegenomen waaronder verkeersaantrekkende, parkeren, riolering en ruimtelijke kwaliteit. In de Wro is in artikel 6.4 geregeld welke maatschappelijk/bovenplanse kosten naar rato verhaald kunnen worden op de initiatiefnemer.

Naast de wettelijke procedure vinden we het van belang dat bekend is waar omwonenden terecht kunnen met vragen of eventuele klachten en moet het beheer van de locatie goed geregeld zijn. De gemeente zoekt uit met welk instrument zij de spreiding van de huisvestingslocaties kan regelen.

Wanneer een initiatief voor grootschalige huisvesting bij de gemeente binnenkomt en voldoende concreet lijkt, worden de omwonenden en bedrijven hier actief over geïnformeerd. In deze informerende brief staat ook of dit initiatief gevolgen kan hebben voor de mogelijkheden op de naastgelegen percelen.

Maatwerk

Bij huisvesting van 100 personen of meer in het buitengebied wordt daarnaast een klankbordgroep opgericht. In deze klankbordgroep praten omwonenden en andere direct belanghebbenden mee bij de uitwerking van de plannen. Het instellen van een klankbordgroep gebeurt nadat het betreffende conceptplan voldoende concreet is bevonden door B&W. Dat is ruimschoots voordat er voor het specifieke plan de benodigde bestemmingsplanprocedure wordt gestart. Deze klankbordgroep kan zo vooraf aan de eigenlijke procedure haar wensen, zorgen en ideeën kenbaar maken. De gemeente en de aanvragende partij houden hier rekening mee bij het opstellen van het bestemmingsplan.

Eén van de aanvragen voor een grootschalige huisvesting (300) is concreet genoeg. Hiervoor is al een klankbordgroep ingesteld. De gemeente vraagt klankbordgroep een schriftelijk advies op te stellen. Dit advies gaat mee als het bestemmingsplan aan het college en de raad wordt aangeboden.

Het voostel is om ook na realisatie van het initiatief de klankbordgroep voort te laten bestaan, eventueel aangevuld met arbeidsmigranten en de beheerder van de huisvestingslocatie.

Huisvesting van maximaal 20 personen in het buitengebied

Er is behoefte aan het huisvesten van 20 personen bij het eigen bedrijf. In het komende bestemmingsplan Landelijk gebied wil de gemeente binnen de bestemming "agrarisch" het mogelijk om maximaal 20 personen te huisvesten in bestaande gebouwen. Van deze huisvestingsmogelijkheid kan voorlopig gebruikgemaakt worden als grote planologische WABO-afwijking. De verwachting is dat van deze regeling meer gebruik wordt gemaakt als de procedure versimpeld is.

Deze regeling wordt opgenomen in het bestemmingsplan Landelijk Gebied.

In het bestemmingplan Landelijk Gebied wordt hiervoor in elk geval opgenomen, dat:

- het een nevenfunctie betreft, ondergeschikt aan de agrarische hoofdfunctie;
- de functies van aangrenzende, niet bij het bedrijf behorende gronden en bebouwing niet onevenredig worden belemmerd;
- geen onevenredige verkeerstoename plaatsvindt;
- het gebruik gelet op milieuhygiënische eisen redelijkheidshalve inpasbaar is;
- geen onevenredige afbreuk aan landschappelijke waarden wordt gedaan;
- advies van de waterbeheerder is ingewonnen;
- de huisvesting in bestaande gebouwen dient plaats te vinden;
- de bouwregels in acht worden genomen.

Mogelijkheden kernen

Een van de aspecten die tijdens het co-creatieproces naar voren kwam, was de vraag hoe de huisvesting van arbeidsmigranten in de kern te regelen is. *Op dit moment is het niet mogelijk op grond van het bestemmingsplan een woning in een kern als bijvoorbeeld pension te gebruiken. Om toch mogelijkheden in de kernen te kunnen bieden onderzoekt het college de mogelijkheid om een huisvestingsverordening in te stellen.* In een huisvestingsverordening kunnen regels worden gesteld aan aspecten als bijvoorbeeld het aantal personen per woning, de kwaliteit van de huisvesting en de spreiding van pensions. Hiermee ontstaat een toestemmingsstelsel voor huisvesting van arbeidsmigranten in eengezinswoningen en kan daarop ook gehandhaafd worden. *Als blijkt dat het juiste instrument een instrument is waar het college de beslissingbevoegdheid over heeft, zal het college het concept van de regels voorleggen aan de commissie Woonomgeving.*

Riolering

In het grootste deel van het buitengebied is op dit moment geen riolering aanwezig omdat bij percelen in het buitengebied er in het algemeen sprake is van de aanwezigheid van beperkte lozingen van het stedelijk afvalwater¹⁰. Met initiatiefnemers van huisvesting in het buitengebied, worden afspraken gemaakt over de kosten van de aanleg van riolering.

¹⁰ huishoudelijk afvalwater, al dan niet vermengd met industrieel afvalwater en/of afvloeiend hemelwater.

6. Uitvoering

Wat gaan we doen om ons beleid operationeel te maken? Welke regisserende, faciliterende of stimulerende acties gaan we uitvoeren?

6.1 Vervolgacties

In de vorige hoofdstukken staan een aantal acties beschreven. In onderstaande tabel staat een overzicht van acties. In 2015 zal dit beleid geëvalueerd worden. De klankbordgroep heeft aangegeven daar in dezelfde samenstelling bij betrokken te willen worden.

Wat	Wie?	Wanneer	Budget /uren
Onderzoeken welk instrument voor spreiding van huisvesting van arbeidsmigranten in zowel de kernen als het landelijk gebied ingezet kan worden. Dit instrument/deze instrumenten daarvoor inzetten.	College	2012/2013	p.m.
Indien vaststellen van instrumenten een collegebevoegdheid is, dit voorleggen aan commissie woonomgeving.	College/ Commissie Woonomgeving	2012/2013	p.m.
In gesprek met provincie over oprekken mogelijkheid huisvesten van 100 personen naar 150 personen en Wieringermeertype vervangen door solitaire erven.	Gemeente	2012/2013	p.m.
Met Mercatus in gesprek en mogelijk afspraken maken over selectiecriteria woningen	Gemeente	2012/2013	p.m.
Met Carrefour in gesprek over de inzet van het informatiepunt.	Gemeente in overleg met Carrefour	2012	p.m.
In gesprek met uitzendbureaus over welkomstpakket + folder Migrada.	Gemeente + uitzendbureaus	2012	p.m.
Informatie op internet zetten.	Gemeente	2012	p.m.
Onderzoek telefonisch informatie-systeem Migrada	Gemeente	2012	p.m.
Bij opstellen dorpsvisies onderwerp arbeidsmigranten meenemen	Gemeente	2012 - 2014	p.m.
Omwonenden actief informeren bij een initiatief voor huisvesting arbeidsmigranten. Instellen klankbordgroep bij aanvragen grootschalige huisvesting 100/300 in het landelijk gebied en voor bijzondere gebouwen in de kernen, voor start bestemmingsplan procedure.	Gemeente	Na indienen realistische aanvraag	p.m.
Monitoring behoefte huisvesting arbeidsmigranten.	Gemeente	jaarlijks	p.m.
Evaluatie beleid.	Gemeente + klankbordgroep beleid arbeidsmigranten	2015	p.m.

Bronnen

Cao voor uitzendkrachten; FNV Bondgenoten, De Unie (verbond oor industrie en dienstverlening), CNV Dienstenbond, LBV (Landelijke Belangen Vereniging), ABU; 2009 – 2014

Gebiedsplan huisvesting arbeidsmigranten gemeente Noordoostpolder (2009); provincie Flevoland

Gemeentelijk beleidskader huisvesting arbeidsmigranten, mee ingestemd door college, 2010

Ruimte voor arbeidsmigranten, Handreiking voor de huisvesting van werknemers uit de EU die tijdelijk in Nederland verblijven (2008 en 2010); VROM-inspectie, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Vereniging van Internationale arbeidsbemiddelaars (VIA)

Impressie Noordoostpoldercafé, gehouden 14 maart 2012

Input klankbordgroep, bijeenkomsten 8 maart 2012, 2 april 2012, 19 juli 2012

Input interactieve raadsbijeenkomst 18 juni 2012

Informatie uit gesprekken met/bezoek aan:

- a. de heren Daniels (eigenaar Lovinkhoeve)
- b. de heer Goossens (eigenaar Flevohoeve)
- c. de heer Keetman (Level One)
- d. de heer Van den Berg (Level One)

Informatie van verschillende gemeentes en websites.

Bijlagen

Bijlage 1: Impressie Klankbörgroep

Een impressie van klankbörgroepbijenkomsten op 8 maart, 2 april, 19 juli

8 maart 2012

Wonen

Het is een bewuste taak voor de samenleving om goed na te denken over onder andere huisvesting (tot nu toe "ad hoc" beleid). Inzichten zijn gewijzigd omdat veel migranten blijven.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen tijdelijke werknemers en niet tijdelijke werknemers. De tijdelijke werknemers kunnen gehuisvest worden in het buitengebied, de mensen die willen blijven in de dorpen. De blijvers willen een eigen woning, dit kan ook een koopwoning zijn. De blijvers willen meer privacy.

Bij huisvesting van tijdelijke werknemers in het buitengebied dient rekening gehouden te worden met de geschiktheid van wegen. Bij grootschalige locaties kiezen voor unitbouw en laat daar ook (alleenstaande) Nederlanders wonen. Dit is goed voor integratie en de taal. Maar: belast je kleine dorpen niet met grootschalige pensions?

Belangrijke aspecten voor langblijvers: bijna alle aspecten die voor Nederlanders ook belangrijk zijn. Zeker ook contacten met de dorpsbewoners/deel uitmaken van de gemeenschap. Enclaves in dorpen (bijvoorbeeld Nagele) zijn ongewenst. Aandachtspunt voor het beleid: spreiding.

Er zijn verschillende migranten, zij wensen ook verschillende woonvormen. Er is ook verschil in begeleiding nodig, daarbij is communicatie belangrijk.

Ook in Noordoostpolder wonen nog veel migranten in caravans, units etc., vaak op campings en niet tijdelijk en vaak niet sociaal verantwoord.

De rol van de gemeente? Beter handhaven op huisvestingsregels (overlast in woningen). Dit is een taak voor de politie.

Mercatus: lastig om de regels uit te leggen (taal-cultuurbarrière). Iedereen kan zich inschrijven voor een woning. Bij het daadwerkelijk huren van een woning zal je wel aan bepaalde voorwaarden moeten voldoen.

Je moet migranten niet dwingen om te integreren. Er zitten verschillen per groep in het willen leren van de taal, dit is ook afhankelijk van de duur van het verblijf.

Bij spreiding (wonen tussen de Nederlanders) is er eerder de wil om de taal te leren. Als je hier wilt blijven moet je de taal leren. De werkgroep Kraggenburg verzorgt bijvoorbeeld Nederlandse les. Jongeren praten ook veel Duits en Engels.

Taalcursussen zijn vaak duur. Maar ze worden ook wel aangeboden door werkgevers/uitzendbureaus. Ongeveer 25% van de migranten is hierin geïnteresseerd.

Verder kwam aan de orde dat:

- het thema arbeidsmigranten is opgenomen in het dorpsontwikkelingsplan van Luttelgeest;
- positieve maar ook negatieve benadering van migranten voor komt;
- "vreemde talen" blijven bedreigend;
- "de" migrant niet bestaat;
- er een onderbuikgevoel bij omwonenden in de dorpen is;
- we kunnen leren van ervaringen elders in dit land ("leer van successen").

Samenleving

Communicatie wordt als belangrijkste factor gezien; elkaar kunnen verstaan is een voorwaarde om samen te kunnen leven.

Kennis van elkaars cultuur zorgt voor begrip; waarom reageren mensen op een bepaalde manier in bepaalde situaties (niet alleen in het 'gewone' contact, maar ook in de werkgever/werknemer-relatie).

Inburgering is belangrijk in de betekenis van: het stimuleren van migranten om de Nederlandse taal te leren en het bereiken van een positieve omslag door migranten actief in onze samenleving te betrekken (voorbeelden: kerkenwerk en de werkgroep in Kraggenburg).

Aangegeven is dat er wel verschillen zijn tussen de tijdelijke en blijvende migranten. Voor tijdelijke migranten is aandacht voor de basale voorzieningen het belangrijkste, terwijl voor blijvende migranten aandacht voor integratie belangrijker is. Terecht werd opgemerkt dat tijdelijke migranten minder binding hebben met de lokale omgeving en samenleving en er voor hen dus weinig belang is om daar rekening mee te houden → handhavingsbeleid.

Blijvende migranten kunnen een voorbeeld zijn voor tijdelijke migranten en als zodanig een ambassadeursfunctie uitoefenen (informatie over praktische zaken, maar ook wat wel en niet past in onze samenleving).

Verder is er behoefte aan een duidelijke rolverdeling: wat zijn de verantwoordelijkheden van uitzendbureaus en werkgevers, wat doet de gemeente (IGW), wat kan de lokale bevolking (dorpsbelangen) doen en wat verwachten wij van de migranten zelf.

Van de gemeente wordt een coördinerende en faciliterende rol verwacht als het gaat om de ondersteuning in de dorpen.

In de 2^e groep werden vooral praktische zaken aan de orde gesteld:

- Inschrijving bij de gemeente in het GBA: wie moet/kan daarvoor zorgen en hoe kunnen we dat handhaven?
- Hoe zorgen we ervoor dat excessen bij uitzendbureaus en werkgevers verdwijnen (slechte of geen informatie over rechten en plichten, slechte of geen huisvesting geregeld, 'meewerken aan de wensen/eisen van de baas, anders ben je je huis of baan kwijt').
- Imagoprobleem van arbeidsmigrant; hoe verminderen we de negatieve beeldvorming over en discriminatie van arbeidsmigranten (positief nieuws)
- Het belang van huisvesting van de juiste groepen op de juiste locatie: blijvende migranten verspreid in de dorpen om integratie te bevorderen en tijdelijke migranten in grootschalige opvang in het buitengebied.

Werken

Arbeidsmigrant zijn belangrijk voor Noordoostpolder. Productiebedrijven kunnen zo toch hun bestaan behouden. Zonder arbeidsmigranten zouden met name productiebedrijven verdwijnen. Arbeidsmigranten zorgen ervoor dat bedrijven niet failliet gaan en ook dat mensen in Noordoostpolder ook in deze bedrijven aan het werk kunnen blijven.

Er wordt aangegeven dat vanaf het begin van de jaren '90 er al arbeidsmigranten in dienst zijn, omdat het was toen al moeilijk om aan mensen te komen die het laaggeschoolde werk deden. Nederlanders krijg je voor dat werk niet meer. Het ziekteverzuim bij de arbeidsmigranten ligt beduidend lager.

Een ondernemer geeft aan dat er pas groei in het bedrijf kwam toen er met Poolse mensen gewerkt ging worden. De bedrijfszekerheid is groter als je met arbeidsmigranten werkt.

Een migrant geeft aan dat je niet overal gelijk loon krijgt. Je accepteert het wel anders heb je geen baan. Maar wat is eigenlijk het minimum?

Na drie jaar hoor je een vast contract te krijgen, dan wordt iemand ontslagen of gaat er een maand uit en komt dan weer terug.

Als er bij een bedrijf een mix is tussen Nederlanders en arbeidsmigranten voelen ze zich beide goed.

Er is een verschil in niveau, de ene wil wel leren en de ander niet (om een andere functie te kunnen krijgen).

Een Pool is net als een Nederlander als het je niet aantrekkelijk maakt, gaat hij/zij weg.

Goede uitzendbureaus zijn belangrijk. De uitzendbureaus zouden ook oog moeten hebben voor het sociale aspect en de taal. Er wordt aangegeven dat uitzendbureau precies doen wat moet, niet meer.

Uitbuiting zou voorkomen moeten worden. Het gebeurt nu wel. Aan tafel wordt bijvoorbeeld genoemd dat iemand een aantal dagen lang aspirines heeft geslikt om het werk vol te kunnen houden, en bang was om anders ontslagen te worden.

Ook zou er rekening moeten worden gehouden met het cultuurverschil. In bijvoorbeeld Polen is de hiërarchie anders dan in Nederland. Je zegt niet zo snel iets tegen je baas.

Ook hier komt naar voren dat taal belangrijk is. Er zitten wel verschillende tussen de groepen, het is in elk geval belangrijk dat de taal voldoende beheerst wordt om het werk goed te kunnen uitvoeren. Taal is vaak een probleem, voor ouderen is dat ook moeilijker te leren. Je kan bijvoorbeeld als bedrijf een keer een tolk onder de arbeidsmigranten brengen. Er wordt eerder iets tegen de tolk dan tegen een Nederlander gezegd. Er wordt ook veel in het Duits en Engels gecommuniceerd. Een ondernemer zegt wel Nederlandse les te hebben aangeboden, van de vijftig migranten waren er tien geïnteresseerd.

Er zou verschil in beleid moeten zijn voor integratie. Niet elke migrant is het zelfde (kort (zomer) blijvers, mensen die een jaar blijven, mensen die een gezin stichten). Mensen die willen integreren gaan wel in een dorp wonen.

Voor een dorp zijn mensen die willen blijven een schakel naar de tijdelijke werknemers.

Een arbeidsmigrant geeft aan dat ze zich eerst niet welkom voelde. Een werkgroep bijvoorbeeld zoals die in Kraggenburg helpt bij het welkom gevoel.

Veel verantwoordelijkheden zijn er voor werkgevers. Gemeente dient vooral randvoorwaarden bijvoorbeeld voor huisvesting en taal te stellen. Gemeente moet vooral faciliteren en ondersteunen.

Verder kwamen aan de orde dat:

- een motief van een van de migranten om naar Nederland te komen is dat hij/zij hier een nieuw en goed leven wil opbouwen;
- het belangrijk is dat duidelijk is wie verantwoordelijk is en er een duidelijk aanspreekpunt is;
- in de communicatie het goed is om duidelijk te maken naar de inwoners waarom de arbeidsmigrant in Noordoostpolder aanwezig is.
- het een probleem is om via Mercatus een huis te krijgen als je geen vaste baan hebt. En arbeidsmigranten kunnen vaak de zekerheid niet geven (tijdelijke contracten).
- als mensen voor overlast zorgen, de werkgever/het uitzendbureau hier op aangesproken mag worden.

2 april 2012

Op deze avond werd uiteengegaan in drie groepen. Onderstaand de impressies van de drie verschillende groepen in tabel vorm en losse reacties.

Samenleven/wonen

	Kort (seizoen)	Middel (paar jaar)	Lang (blijven)
Behoefte	- behoefte aan kennen van Nederlandse regels en gewoonten	- taal: wat is goede prijs - cultuur.	
Wonen	Korte termijn = werken, eten, slapen. - van belang waar ze wonen (dorp/buitenweg) in verband met mogelijke spanningen bij interactie	- kan uitlopen tot permanente vestiging	Langdurig werken: huisvester Mercatus hier contact met
Rol	Werkgever: regels van werk duidelijk maken Huisvesters: regels van wonen en aanverwante zaken duidelijk maken Gemeente: Overige regels en voorlichting.	Integreren is gedeelde verantwoordelijkheid. Belangrijk: contactmomenten om zaken te regelen. (tolken/ambassadeurs) Belangrijke rol voor onder andere dorpsbelangen.	

Huisvesting

- kort hier komen, begeleiding (aansprakelijk en verhuurder).
- 150 maximaal per locatie

Ideaalbeeld:

- Kort hier komen 100 in hoofdgebouw,
- Langer blijvende: 50 in chaletjes er omheen (deze mensen willen niet in het dorp).
- Buitengebied ongeveer 5km van werkgever;
- maar wel veilig
- 5 – 8 km tussen de gebouwen
- geen concentratie
- Niet in de buurt van de werkgever (privacy, geef ze ook hun eigen leven).

Inschrijven geeft problemen want hoofdbewoner is aansprakelijk.

- veiligheid
- bereikbaarheid

Spreading in de dorpen lukt (soms) niet.

- discriminatie: nationaliteit mag je niet sturen.

	Kort (seizoen)	Middel (paar jaar)	Lang (blijven)
Optimaal samenleven: wat zie je gebeuren	Geen noodzaak.	Meedoen.	Integreren.
Optimaal samenleven: wat zie je <u>niet</u> gebeuren.	Integreren (moeten we ook niet willen)	Acceptatie (door Nederlanders)	Acceptatie (door Nederlanders)
Ideeën hoe dat te bereiken.	n.v.t.	- bekendheid; - faciliteren.	- Nederlandse taal beheersen; - bekendheid; - faciliteren.

	Kort (seizoen)	Middel (paar jaar)	Lang (blijven)
Te regelen zaken.	1. Voorlichtings DVD (gedragsregels & rechten) 2. verwachtingen ("werkbezoek") 3. samenwerking uitzendbureaus (afspraken)	1. Taal (facultatief)	1. Taal (inburgering).
wie welke rol?	1. Werkgever + overheid	1. werkgever + overheid.	1. Werkgever + overheid.
Hoe communicatie?	1. Overheid.	1. Overheid	1. Overheid.

+ wat verwachten we van de Nederlandse bevolking?

- acceptatie (voorlichting nodig);
- betere beeldvorming
- voorlichtingsDVD voor Nederlanders.

Huisvesting

	Kort	Middel	Lang
Soort/vorm	Groeps 8 - 10 personen.	Wens naar privacy, betekent wel duurder.	Huurwoning.
Eisen/voorwaarden aan huisvesting	Basisvoorzieningen. Goed vervoer t.o.v. voorzieningen.	Kleiner.	Vervoer naar winkels en voorzieningen belangrijk.
Waar in polder?	Grootschalige < 150 ook in Emmeloord en dorpen.		Situatie als Oosterringweg is <u>niet</u> wenselijk.

Spreiding is belangrijk.

Te regelen:

1. Veiligheid, 2. Vervoer, 3. CAO, 4. Parkeergelegenheid, 5. Toezicht (economische haalbaarheid?), 6. Coaches

19 juli 2012

Opmerkingen/vragen vanuit de klankbordgroep:

- Hoe denkt de migrant zelf over het samenwonen met 300 personen op één locatie?
 - Hoe kunnen we er voor zorgen dat migranten onze taal leren?
 - Het leren van de taal zou verplicht moeten worden gesteld voor langblijver die zijn/haar gezin naar Nederland haalt en hier gaat wonen, maar dan moet de overheid taalonderwijs faciliteren en betalen.
 - Van de middengroep die op termijn weer terug naar huis gaat (kan soms wel een paar jaar duren) wil de ene migrant wel en de andere migrant niet de taal leren.
 - De meeste migranten uit de middengroep wil graag met een groep in een huis wonen (bijvoorbeeld met 6 personen in een woonhuis).
 - Als het gaat om de rol van Carrefour als informatiepunt, dan wordt gepleit voor een gerichte opdracht richting Carrefour vergezeld van het benodigde uitvoeringsbudget.
 - In de beleidsnota mag wel meer aandacht komen voor de GBA-inschrijving. Gevolgen van het niet inschrijven zijn onder meer: geen recht op bepaalde hulp (bijv. WMO) en geen woning kunnen huren of kopen. Aan de ander kant is inschrijven voor migranten lastig omdat dan de buitenlandse auto moet worden overgeschreven en er dus ook wegenbelasting moet worden betaald. Voor huisvesters is inschrijven lastig omdat de migranten dan op hun adres worden ingeschreven (boetes, achterstallige postorderbetalingen etc.). Er is blijkbaar nieuwe wetgeving aangekondigd, waarmee de GBA-inschrijving beter geregeld wordt, maar het goed om een en ander nader uit te zoeken.
 - De mate van verspreiding die nu in de beleidsnota wordt genoemd is onvoldoende (één per erfcluster + Wieringermeerboerderijen die al verspreid liggen, en 3 grootschalige verspreid over Marknesse, Ens en Luttelgeest). Op basis van de regels is het nu mogelijk dat verschillende grotere woonvormen in het buitengebied op geringe afstand van elkaar liggen, terwijl een spreiding van meerdere kilometers tussen de woonvormen van 100+ wenselijk is.
 - De opmerking wordt geplaatst dat we wel heel moeilijk doen over verspreiding en nieuwe locaties, maar dat het huidige aantal migranten nu toch allemaal al onderdak heeft en dat de stijging niet met grote aantallen tegelijk zal gaan. Dat lijkt inderdaad het geval, maar het is maar de vraag in hoeverre het hier allemaal om legale situaties gaat en of alle vormen van opvang wel aan de normen voldoen.
 - Fruittelers, die niet met uitzendbureaus werken, kunnen hun seizoenswerkers op dit moment niet 'kwijt'.
 - Het is zaak dat we helder krijgen hoe het met de huisvesting zit: wat is er nog aan capaciteit nodig, hoe kunnen we de woningen in de dorpen ontlasten, hoe kunnen we seizoensinvloeden met elkaar opvangen.
- Actie: werkgevers, huisvesters en uitzendbureaus met elkaar om tafel!**
- In het beleidsplan wordt uitgegaan van een maximaal aantal van 6 personen per woonhuis. Dat is een lastig aantal, omdat uitzendbureaus proberen om zo min mogelijk auto's te gebruiken. Het gaat dus per 4 of per 8 personen en 4 personen per woning kan niet uit (Marthoflex).
 - Er wordt gesproken over maatwerk en inspraak via klankbordgroepen, maar hoe zorg je ervoor dat de belangen van de één net zo zwaar wegen als de belangen van de ander. En wat is de status van een klankbordgroep? Het werken met een klankbordgroep (pilot aan de Baarloseweg) is een leerproces voor iedereen.

- Als migranten in fase 3 komen (vast arbeidscontract) zijn werkgevers/ uitzendbureaus niet meer verplicht om onderdak en dergelijke te regelen. In het beleidsplan wordt niet veel aandacht aan deze groep gegeven.
- bij maatwerk de status van de klankbordgroep aangeven.
- is er voldoende aandacht voor de langblijvers?

Op 19 juli is aangegeven dat de reacties van de klankbordgroep waar mogelijk/nodig worden meegenomen in de beleidsnota, die daarna door B&W en de Gemeenteraad moet worden goedgekeurd.

In 2015 zal een evaluatie van het beleid plaatsvinden, de klankbordgroep wil graag in deze samenstelling bij de evaluatie betrokken worden.

Bijlage 2: Impressie Noordfoostpoldercafé

'Meer dan welkom in Noordoostpolder'

Impressie van een bijeenkomst over arbeidsmigratie

*Geen beleidsstuk, geen politiek bestuurlijk stuk,
maar een stuk dat inzicht geeft over hoe inwoners van Noordoostpolder en
arbeidsmigranten over dit thema denken.*

Opgetekend door:
Marieke Vinckers, Davinckie

Eindredactie & opmaak:
Gemeente Noordoostpolder

Voorwoord

Samen weten we meer

In Noordoostpolder werken steeds meer mensen uit het buitenland. Soms voor een paar maanden, soms voor een langere periode. Gemeente Noordoostpolder gaat dit jaar beleid maken voor arbeidsmigranten. De gemeente doet dat op een andere manier dan gebruikelijk en wil haar inwoners hier graag bij betrekken. Een zogeheten 'co-creatieproces'. Dat betekent dat college en raad gezamenlijk optrekken, in plaats van dat het college iets voorlegt en de raad daarop reageert.

Bovendien heeft de gemeente een klankbordgroep in het leven geroepen om mee te denken over het beleid. Deze groep bestaat uit verschillende partijen die te maken krijgen met dit beleid: ondernemers, arbeidsmigranten, inwoners en instellingen voor wonen, zorg en welzijn. 'Samen weten we meer', dat is het uitgangspunt. Wat is voor wie belangrijk? De gemeente wil voeding krijgen voor het beleid. Dat beleid is erop gericht een antwoord te vinden op de vragen die in de samenleving spelen. Met andere woorden: de richting van het beleid wordt mede bepaald door informatie van deskundigen en belanghebbenden.

'Arbeidsmigranten zijn meer dan welkom'

De bijeenkomst woensdagavond 14 maart in de Orchideeënhoeve in Luttelgeest is daartoe een eerste aanzet. Het standpunt van gemeente Noordoostpolder is zonder meer dat arbeidsmigranten meer dan welkom zijn. Te bespreken onderwerpen zijn: wonen, werken en samenleven. Hoe vinden we dat de huisvesting voor arbeidsmigranten geregeld moet worden? Hoe gaan we om met mensen die hier komen werken? Hoe leven we samen? Wat zijn de aandachtspunten binnen deze onderwerpen? Waar moet de gemeente rekening mee houden en bij wie liggen welke taken als het gaat om wonen, werken en samenleven? Wat zijn knelpunten, waar liggen kansen?

Het zijn haast te veel vragen om in één avond antwoorden op te vinden, maar gezamenlijk is er een mooie basis neergelegd. Dat er vanuit alle hoeken van de samenleving in Noordoostpolder een stem klonk, is precies wat de gemeente voor ogen had. Dorpsbelangen, inwoners, arbeidsmigranten, huisvesters, zorginstellingen, uitzendbureaus, ondernemers: alle vertegenwoordigers konden hun standpunten vrijuit op tafel leggen. En wat er uiteindelijk op tafel lag? Dat leest u terug in deze impressie.

Samen met alle aanwezigen is een fundament gelegd waarop de gemeente beleid kan schrijven en de gemeente is daar dankbaar voor. Samen weten we meer en samen leggen we de basis.

Inhoudsopgave

Voorwoord

Samen weten we meer

32

Toespraak wethouder Ruifrok

Voeding voor de pen

34

Intermezzo Johan Apperloo

Dat is democratie

35

Migrada ~ Sonja Driessen

Wie wil wat?

36

Intermezzo Sonja Driessen

Belt u maar!

37

Discussie

Aan tafel!

38

Wonen

Een plek onder de zon

40

Werken

Arbeid loont

45

Samenleven

Integreren doe je samen

49

Resumé

23

Toespraak wethouder Ruifrok

Voeding voor de pen

"Misschien is het goed om te zeggen waarom we deze sessie hebben georganiseerd. We hebben te maken met een behoorlijk aantal mensen uit het buitenland dat hier aan het werk is. Tussen de 1500 en 2500 arbeidsmigranten verblijven hier in Noordoostpolder. Dat is voor ons reden om onder de loep te nemen hoe mensen hier wonen en verblijven. Sommigen van hen komen één keer voor een bepaalde (korte) periode, sommige mensen komen regelmatig terug en sommigen blijven. Dat betekent dat we in de breedte met elkaar moeten praten over economie, wonen, sociale achtergrond, gezondheidszorg, samenhang en leefbaarheid.

Normaal gesproken maken we met onze ambtelijke mensen beleidsvoorstellen. Wat we hier vanavond doen is nieuw. Er zijn mensen van de gemeenteraad, er zijn mensen van de klankbordgroep en er zijn inwoners. U bent de vanavond de verbreding van die klankbordgroep. U laat ons vanavond weten wat voor u van belang is en waarom u vindt dat we daar als gemeente bij stil moeten staan. Wat we hier vanavond doen, is voeding voor de pen. Dit mondt uit in een set afspraken en regels: wat willen we wel en wat willen we niet? Wat is belangrijk en waarom?"

'Arbeidsmigratie is een onmisbaar aspect binnen onze samenleving'

"Vooropgesteld: wij vinden dat arbeidsmigranten meer dan welkom zijn. Waarom zouden we mensen niet welkom heten? In het bijzonder de mensen die iets voor ons betekenen. Het productiewerk dat we hier in Noordoostpolder hebben, zou er niet zijn zonder de hulp van arbeidsmigranten. Zij vormen een nadrukkelijk onderdeel van onze eigen economie en vanuit die grondhouding heten wij ze hier welkom.

'Samen weten we meer', dat is het uitgangspunt voor deze avond. Ik hoop dat die vruchtbaar zal zijn. Ik hoop dat we hierdoor zaken nog beter met elkaar kunnen regelen. Ik hoop vooral dat we uitkomen op het gedachtegoed dat u arbeidsmigratie niet als probleem ziet, maar als onmisbaar aspect binnen onze samenleving. Laten we daar de vruchten van plukken."

Intermezzo Johan Apperloo, Oranjewoud

Dat is democratie

Johan Apperloo stuurt en begeleidt de bijeenkomst in de Orchideeënhoeve. Hij is werkzaam bij Oranjewoud en is procesbegeleider in dit gehele beleidsvormingstraject.

"U gaat vanavond met elkaar in gesprek over arbeidsmigranten en het beleid voor arbeidsmigranten. U kent ondertussen het standpunt van de gemeente: arbeidsmigranten zijn welkom in Noordoostpolder. Maar, eigenlijk begin ik al gelijk verkeerd, want ik moet natuurlijk vragen of iedereen mij goed verstaat. Verstaat u mij goed?" Ergens in het midden van de zaal roept één van de tachtig aanwezigen: "Dat moet je dan eigenlijk in het Pools vragen", waarop direct een ander reageert: "Er zijn hier ook Hongaren in de zaal." Sonja Driessen van Migrada verschijnt op het toneel en vraagt in het Pools of mensen het kunnen volgen. In reactie op haar vraag begint iemand instemmend te klappen. Een Poolse dame naast de man klappt voorzichtig mee. Ze verstaat Nederlands. Het merendeel van de aanwezigen verstaat en spreekt goed Nederlands.

Johan vervolgt: "U hebt gelijk, er zijn hier veel meer nationaliteiten. In Noordoostpolder wonen en werken onder meer Hongaren, Polen, Portugezen Roemenen en Spanjaarden. Als die mensen hier dan werkzaam zijn, zichtbaar zijn en deel uitmaken van onze samenleving, hoe regel je dat zo goed mogelijk met elkaar? Wat spreken we daarover af? Ik zie hier vanavond werkgevers, arbeidsmigranten, mensen van huisvesting en welzijn, dorpsbelangen en inwoners. Het is de klankbordgroep in het groot. U adviseert vanavond de ambtenaren die het beleid straks op papier moeten zetten. Dat is democratie. Daarin hebt u de rol als adviseur. Wij luisteren, dan ordenen we en daarna gaan we keuzes maken. Gaandeweg groeien we naar die beleidsnotitie toe. De raadsleden die hier vanavond aanwezig zijn, zitten hier niet om politiek te bedrijven, maar om te luisteren. Daarom is het mooi dat u met zovelen bent gekomen. Dat er onder u arbeidsmigranten zijn die net als u graag meepraten. We gaan daarover dus met elkaar in gesprek. Maar voor we dat doen, stel ik graag Sonja Driessen aan u voor."

Sonja Driessen, voorzitter Migrada

Wie wil wat?

Sonja Driessen is voorzitter van de belangenvereniging voor arbeidsmigranten, Migrada. Ze vertelt dat er veel vooroordelen zijn over arbeidsmigranten. Dat Nederlanders graag voor een ander denken: "Kijk, daar zitten al die migranten in een caravan op de camping. Zie je wel? Die willen goedkoop wonen! Je ziet het toch zelf?" Maar aan de migrant wordt het niet gevraagd. Migrada doet dat wel:

"Ik spreek migranten individueel. Ik luister naar hun problemen, ik heb de mogelijkheid om die zaken te bespreken en ze te vertolken. En daarmee bedoel ik dat ik die problemen landelijk aan de kaak kan stellen. Ik heb dan ook de mooiste baan van de wereld, omdat ik dicht bij de mensen sta en omdat ik iets voor ze kan betekenen. Huisvesting van arbeidsmigranten heeft voor een groot deel met politiek te maken. In Nederland zijn dat feitelijk de burgers, zij kiezen en daarmee brengen ze hun mening in de politiek. Mijn eigen mening stel ik elke dag bij. Dat komt door de verhalen die ik hoor van mensen die hier komen werken. We praten over wonen, sociale zekerheid en gezondheidszorg. Wat wil de migrant, wat wil de burger, wat wil de politiek? We moeten daarover in gesprek met elkaar." Driessen onderscheidt drie groepen:

1. Mensen die zo snel mogelijk, zoveel mogelijk geld willen verdienen en dan weer terug gaan naar hun eigen land. Deze mensen hebben kortdurende (goedkope) huisvesting nodig, dat betekent niet: slechte huisvesting.
2. Groepen die grotere uitgaven willen doen. Zij gaan naar een ander land om bijvoorbeeld geld te verdienen zodat ze in het thuisland hun eigen huis te kunnen bouwen. Dit zijn mensen die iets meer willen uitgeven aan huisvesting.
3. Mensen die hier langer of misschien voor altijd blijven. Deze groep wil privacy. Dat betekent een eigen kamer of een eigen studio met een eigen douche. Als iemand langer blijft, wenst die meer privacy.

"Laten we deze groepen eens vergelijken met onszelf. Je komt er gauw achter dat wij precies hetzelfde zijn. Als student woon je kortdurend op een kamer. Zodra je meer geld verdient, wil je ook meer privacy en wil je een eigen huis. Als we naar deze mensen kijken als toekomstige burens, als toekomstige schoonzoon, dan verandert vanzelf je perceptie. Als wij ze welkom heten en ze opnemen in de samenleving dan leef je echt samen en voelt het ook beter. Zorg dus ook dat de huisvesting voldoet aan bepaalde standaarden. Het is puur beeldvorming. Ik maak wel eens het verschil tussen Pjotr de kennismigrant en Pjotr de arbeidsmigrant. Pjotr blijkt dezelfde mens te zijn. De één verdient alleen meer dan de andere. En wat blijkt: we zijn allebei gewoon mensen."

"Wat blijkt? We zijn allebei gewoon mensen."

Intermezzo Sonja Driessen

Belt u maar!

**Sonja opent een folder,
pakt haar mobiele telefoon,
belt het nummer: **085-4010440****

**Ze houdt haar mobieltje tegen de microfoon
en zegt in het Pools:
"Roept u maar!"
"Waarover wilt u iets weten?"**

**De folder is in negen talen geschreven
er staat informatie op over:**

**Naar Nederland
In Nederland
Werk
Wonen
Gezin
Uit Nederland**

**Onder de kopjes staat een lijst met onderwerpen,
allemaal genummerd.**

**"U kiest een nummer
(in uw eigen taal)
en u krijgt ter plekke informatie
of een doorverwijzing,
dat noemt Migrada
meedenken."**

De brochure is te bestellen op www.migrada.nl
Zie ook youtubefilmpje: http://www.youtube.com/watch?v=_Jdru4VczFw
(te vinden onder: Migrada / phone information system)

Discussie

Aan tafel!

Tien tafels. Per tafel acht mensen, één gespreksleider. Aan elke tafel zit iemand van de gemeente en/of iemand vanuit de klankbordgroep en de rest is 'de verbreding van de klankbordgroep': ondernemers, arbeidsmigranten, inwoners, vertegenwoordigers van uitzendbureaus, huisvesting of welzijn. Ze gaan met elkaar in discussie over drie thema's: wonen, werken en samenleven.

Foto 2: Discussie aan tafel

De ene keer komen meningen overeen, de andere keer lopen gemoederen hoog op omdat de meningen zeer verdeeld zijn. Bij elk thema komt aan bod wat de aanwezigen belangrijk vinden en waarom, en bij elk thema wordt besproken wie verantwoordelijkheid draagt voor bepaalde zaken. Wie heeft welke rol?

Bij het **thema wonen** wordt de aanwezigen gevraagd in de huid van de arbeidsmigrant te kruipen en te bedenken hoe zij zelf zouden willen wonen. Dat blijkt nog niet zo gemakkelijk: mensen oordelen in eerste instantie snel vanuit hun eigen beleving als buurman of buurvrouw van de migrant. Er wordt onderscheid gemaakt tussen mensen die hier voor korte duur verblijven en mensen die hier langdurig blijven. Belangrijkste thema's binnen het gesprek over wonen zijn: verantwoordelijkheid voor huisvesting, communicatie en voorkomende problemen, waarvan de meest genoemde overigens de *taalbarrière* blijkt.

Bij het **thema werken** krijgen de aanwezigen enkele stellingen voorgelegd. Onder meer dat arbeidsmigranten onmisbaar zijn om de economie in de polder draaiende te houden. Daar tegenover wordt gesteld dat ondernemers meer van mensen uit de bijstand gebruik moeten maken. Een veel gehoorde reactie daarop is dat Nederlanders dit werk vaak niet kunnen (of willen!) verrichten. Ook het arbeidsethos van de nieuwe generatie jongeren komt hierbij aan bod. Over het arbeidsethos van migranten lijkt iedereen het eens: harde werkers!

Bij het **thema samenleven** bespreken de aanwezigen al gauw de verschillen tussen 'dorp' en 'stad'. In dorpen hebben bewoners meer contact met elkaar. Daar is integratie misschien zelfs nog meer een vereiste dan in een grotere gemeente. Die integratie moet wel van twee kanten komen, daarover lijken de aanwezigen het eens. Ook hier komt weer ter sprake dat migranten die hier voor korte duur zijn, geen behoefte hebben om te integreren. Acceptatie van bewoners zou daarvoor de beste oplossing zijn. Het belangrijkste onderwerp dat telkens weer ter sprake komt, of het nu over wonen, werken of samenleven gaat is *taal*. En de vraag wie de verantwoordelijkheid draagt om de taal te (kunnen laten) leren. Welke verwachtingen hebben mensen van elkaar? Welke rol speelt cultuurverschil en hoe gaan we daarmee om? Algemeen luidt het credo: aanpassen moet van twee kanten komen en de sleutel daarbij is communicatie.

De kaders die in dit stuk staan, geven kort weer welke aandachtspunten tijdens de gesprekken naar voren kwamen. Dit staat zodoende los van het huidige of toekomstige beleid van gemeente Noordoostpolder. Het zijn suggesties van de deelnemers van deze bijeenkomst, waar de gemeente rekening mee zou kunnen houden tijdens het formuleren van het beleid rond arbeidsmigratie.

Wonen

Een plek onder de zon

Hoe zou u (als arbeidsmigrant) willen wonen? Zijn er verschillen in voorkeuren tussen arbeidsmigranten? Of zij bijvoorbeeld in een groepsaccommodatie of in een woning willen wonen? Wat zijn de wensen van migranten versus bewoners? Is wonen in een zogenoemd 'Polenhotel' wenselijk? Of is wonen in een dorp, het buitengebied of in een grotere gemeente een goede oplossing? Wie is verantwoordelijk voor huisvesting en welke taak is voor de gemeente weggelegd? Het zijn de vragen die aan bod komen tijdens deze discussieronde. Op de laatste vraag of mensen worden uitgebuit als het om woningen gaat, is overigens geen antwoord gekomen.

Vrijwel aan alle tafels maken de aanwezigen direct onderscheid tussen arbeidsmigranten die hier voor korte, middellange of langere tijd wonen. De algemene gedachte is dat mensen die hier in korte tijd veel geld willen verdienen, het liefst ook zo min mogelijk aan huisvesting willen betalen. Dat betekent trouwens niet dat zij 'slecht' gehuisvest willen worden, zoals Sonja Driessen tijdens haar toespraak benadrukt. De meningen zijn verdeeld over het soort huisvesting dat voor de arbeidsmigranten beschikbaar moet zijn. De één vindt het acceptabel als tijdelijke migranten in caravans bivakkeren, de ander vindt dat huisvesting ten minste in een stenen gebouw moet zijn.

Goede huisvesting betekent voor de meeste aanwezigen zonder meer: niet te veel mensen bij elkaar huisvesten. Nu is 'te veel' een breed begrip, want de een vindt 150 mensen bij elkaar te veel, de ander 300 mensen. Over het algemeen vindt men dat mensen voldoende leefruimte hebben en dat de locaties waar zij wonen goed onderhouden moeten worden. Bovendien deelt men hier en daar de mening dat per groep (korte verblijvers / lange verblijvers) gericht huisvesting moet worden aangeboden. De indruk bestaat dat mensen die hier kort verblijven, liefst zo min mogelijk aan huisvesting willen besteden. Voor mensen die langer blijven, ligt dat anders. Dat zou betekenen dat de migrant daar zelf inspraak over zou moeten hebben en de vraag rijst of die mogelijkheid bestaat. Is het niet de werkgever die het onderdak verzorgt en dus die keuze voor hen maakt? In sommige werkgroepen wordt benadrukt dat 300 arbeidsmigranten bij elkaar te veel is. In andere werkgroepen komt naar voren dat er wel grootschalige huisvesting kan plaatsvinden, maar dat het dan wel goede huisvesting dient te zijn. Het scheelt ook of iemand voor korte of lange tijd blijft. De langblijvers willen graag integreren en dus ook: wonen in een woonwijk, samen met anderen. De kortblijvers willen niet (altijd) integreren. Deze mensen komen om in een korte periode (veel) geld te verdienen voor een bepaald doel en gaat dan terug. Iemand met dat doel zal het minder erg vinden in grootschalige huisvesting te wonen, omdat dat vaak goedkoper is dan in een woonhuis. Op die manier houden ze meer geld over voor hun doel.

***"Als wij als migranten bij elkaar wonen,
is het moeilijker te integreren en de taal te leren."***

Thema Wonen

Tijdens de gesprekken hebben deelnemers onderstaande aandachtspunten aan de orde gebracht.

- ☞ middenlang + lange termijn arbeidsmigrant meer integreren
- ☞ verschillende woonvormen en woonwensen
- ☞ geen grote concentraties in de dorpen;
- ☞ concentraties/spreiding in en om de dorpen
- ☞ niet teveel personen in één huis
- ☞ goede beheerders in de grootschalige opvang;
- ☞ spreiding van arbeidsmigranten die willen integreren
- ☞ geïntegreerd in dorpen: meedoen
- ☞ gettovorming
- ☞ goede voorzieningen
- ☞ verschillende bewoning voor verschillende groepen
- ☞ kwaliteit van wonen
- ☞ seizoenswerkers in één onderkomen
- ☞ aansluiten bij wensen werknemers
- ☞ spreiding over dorpen en buitenwegen
- ☞ direct bij werk via units (korte tijd)
- ☞ tussen de Nederlanders, integreren
- ☞ privacy
- ☞ handhaving is erg belangrijk, zowel richting de huisvesters als richting de migranten
- ☞ SKIA-norm
- ☞ graag Nederlands leren (voor contact met de burens)
- ☞ geen overlast veroorzaken (niet te veel mensen bij elkaar)
- ☞ integreren (langblijvers)
- ☞ goed vervoer
- ☞ verkeersveiligheid
- ☞ fietspaden
- ☞ goede afspraken
- ☞ goed toezicht en handhaving bij groepshuisvesting nodig
- ☞ omwonenden moeten meebetalen in hun rioleringsaansluiting
- ☞ wens om huisvestingsbeleid

Wie is verantwoordelijk voor huisvesting?

Aan elke tafel is men het erover eens dat huisvesting een verantwoordelijkheid is voor de werkgever c.q. het uitzendbureau. "Ondernemers hebben de lusten van de arbeidsmigranten en moeten dus ook de lasten dragen ten aanzien van huisvesting." Ergens wordt een 'Polendorp' geopperd, maar het merendeel - en met name de aanwezige migranten zelf - geven aan dat integratie voorop staat en dus: dat migranten tussen Nederlanders wonen in goede huisvesting.

Wederom wordt genoemd dat er een wezenlijk verschil is tussen het huisvesten van arbeidsmigranten die hier kort verblijven en migranten die hier langer blijven, of zich definitief vestigen. De werkgever heeft tevens een rol in het voorkomen van overlast. Dat kan door het houden van toezicht. De vraag rijst of de migrant zelf wel iets te kiezen heeft. Zij worden immers door de werkgever ergens 'geplaatst'. Indien men onderscheid wil maken tussen kort, middellang en lang verblijf, zou de migrant zich daarover moeten kunnen uitspreken.

Foto 3: Impressie Noordoostpoldercafé

Informatie

In de gesprekken zijn constant terugkerende termen: voorlichting en communicatie. Zowel voor bewoners als voor arbeidsmigranten is het wenselijk op de hoogte te zijn van hoe de gemeente en werknemers met huisvesting omgaan. Wat de normen zijn. Wie verantwoordelijkheid draagt voor wat. Waar misstanden gemeld kunnen worden. De folder van Migrada wordt vaak genoemd: "Een prachtig initiatief waardoor arbeidsmigranten in hun eigen taal snel op de hoogte kunnen zijn van het reilen en zeilen in Nederland." Een extra taak is hier weggelegd voor werkgevers, die als intermediair kunnen fungeren.

De gemeente zou een voorlichtingsboekje kunnen maken in de taal van de migrant. Maar ook voorlichting voor inwoners is belangrijk. Wie is de migrant? Waarom komt hij/zij naar Noordoostpolder? Vaak is onduidelijk hoeveel mensen in een appartement wonen. Als een uitzendbureau een woning huurt en daar steeds verschillende mensen wonen, zorgt dat voor onrust. Mensen kennen de bewoners niet, maken zich zorgen over de hoeveelheid mensen in die woning, over de veiligheid van het complex en vragen zich af hoeveel mensen eigenlijk een sleutel van het gebouw hebben. Als zij daar alleen al van op de hoogte zouden zijn, geeft dat een veiliger gevoel. Realisme is er ook: "Je krijgt nooit iedereen tevreden, welke beslissing je ook neemt over huisvesting." Alle betrokkenen benadrukken echter dat heel veel afhangt van een goede communicatie tussen werkgevers, huisvesters, arbeidsmigranten en de buurt of wijk waar deze gehuisvest zijn of worden. Dus voorlichting is zowel voor migranten als bewoners heel belangrijk.

Een ander punt is overlast en handhaving. Als het om overlastsituaties gaat bij wonen, dan moeten de gemeente, de huisvester en de werkgever gezamenlijk zorgen voor toezicht en handhaving. Vooraf goede afspraken maken, is een belangrijke voorwaarde. Houdt men zich niet aan die afspraken, dan moet daar gelijk opgetreden worden. Aan een van de tafels oppert iemand dat huivesten een *zorg* voor de huisvester en werkgever is:

***"Huisvesting is niet alleen een plicht, maar ook een zorg.
En ja, dat kost nu eenmaal geld. Maar wij kiezen er immers zelf
voor deze mensen hier naartoe te halen.
Dan moet je ook goed voor ze zorgen."***

Aanwezigen pleiten ook voor betere openbaar vervoersverbindingen en verkeersveiligheid in het algemeen. Vanuit werkgevers en huisvesters is een grote vraag naar huisvestingbeleid. Wat mag wel, wat mag niet in de dorpskernen en in het buitengebied. Doordat beleid ontbreekt, komen particuliere initiatieven wellicht niet voldoende van de grond. Als er beleid is kunnen ondernemers hun plannen daarop aanpassen en investeren.

Bij de uitzendbureaus is vraag naar regels over huisvesting en beleid met betrekking tot brandveiligheid, certificering en het maximaal aantal bewoners dat in een woning mag leven. De gemeente zou daarvoor duidelijke regels moeten opstellen.

Problemen

Een terugkerend onderwerp is de beeldvorming. Zoals Sonja Driessen in haar voordracht zei: "Wat blijkt? We zijn allemaal gewoon mensen." De beeldvorming is vaak negatief. We maken ons druk over drankmisbruik en overlast, terwijl onze eigen Nederlandse studenten hetzelfde gedrag vertonen. "Behandel de arbeidsmigrant zoals jij ook behandeld zou willen worden." Dat zou het mooiste zijn. Voor de migrant is nog iets heel anders gaande en dat is het cultuurverschil. In Hongarije bijvoorbeeld kun je altijd bij elkaar eten, drinken en als je wilt, blijf je slapen. Een Nederlander houdt altijd een meter afstand. Het is moeilijk om dat met elkaar te verweven.

Een ander probleem dat wordt genoemd is de ontwikkeling dat arbeidsmigranten in de polder wonen, maar elders werken. Is dat wel wenselijk? Het zou gevolgen kunnen hebben op sociaal-maatschappelijk gebied zoals werkloosheid en uitkeringen. De vraag is of de gemeente deze ontwikkelingen in de gaten houdt.

Foto 4: De hoofdpunten van het gesprek worden op papier gezet

Resumé

Woongelegenheden voor mensen die hier kort wonen, mag er anders uitzien dan voor mensen die hier voor langere tijd blijven. Echter: wel van goede kwaliteit. Werkgevers spelen hierin een belangrijke rol en de vraag is of arbeidsmigranten hierin zelf een stem zouden moeten krijgen (door aan te geven wat hun doel is in Nederland). Er wordt verschillende gedacht over grote groepen mensen bij elkaar. In elk geval is het belangrijk dat de huisvesting altijd van goede kwaliteit dient te zijn.

Dat arbeidsmigranten zich de taal eigen moeten maken is volgens veel aanwezigen evident. Ook daar ligt een schone taak voor de werkgever, die cursussen zou kunnen aanbieden. Een paar arbeidsmigranten gaf aan dat de verplichting ontbreekt om zo'n cursus te volgen, een paar anderen vindt het cursusgeld (in relatie tot wat zij verdienen) te veel. Communicatie en voorlichting voor alle partijen is een pré en het maken (en handhaven) van afspraken evenzo. Het zijn slechts een paar punten die aanwezig zijn onder de loep namen in deze discussieronde. Een ronde die aan één tafel werd afgesloten met de treffende uitspraak:

"Als ik naar Roemenië ga om te werken en ik word daar in een caravan neergezet, dan zou ik niet weten hoe gauw ik weer terug moest gaan! Ben je gek, als ik ergens wil wonen, dan wil ik gewoon vier stenen muren om me heen. Daar heeft ieder mens recht op."

Werken

Arbeid loont

Zijn arbeidsmigranten onmisbaar om de economie in de polder draaiende te houden? Het is een van de vragen die tijdens deze discussieronde over werken aan de aanwezigen wordt gesteld. Daartegenover staat de vraag of ondernemers uit de polder meer gebruik moeten maken van mensen uit de bijstand, in plaats van arbeidsmigranten. Als vanzelf ontstaat daaruit de discussie over arbeidsethos: arbeidsmigranten versus bijstandsgerechtigden. Hoe zou de polder er uitzien zonder arbeidsmigranten?

Aanwezigen delen de mening dat arbeidsmigranten nodig zijn om bedrijven draaiende te houden in de polder, dus ja: ze zijn onmisbaar. Opvallend is dat juist één van de Poolse aanwezigen benoemt dat zij eigenlijk niet onmisbaar zouden moeten zijn. Tegelijkertijd bestaat onder Nederlandse gasten de zorg dat er geen werk meer is voor scholieren en of Nederlanders nog wel kunnen werken tussen migranten die de taal niet beheersen. Aanwezigen spreken ook de wens uit dat migranten onder goede arbeidsvoorwaarden kunnen werken, dat er ruimte is voor vrije tijd en ontspanning en dat ze niet uitgebuit worden.

Arbeidsethos

Voorals het opvangen van werkpieken door tijdelijke arbeidskrachten sterkt de mening dat arbeidsmigranten onmisbaar zijn. Ondernemers geven aan dat de reacties op vacatures vanuit de lokale bevolking minimaal zijn. Ze kunnen zich bovendien niet aan de indruk onttrekken dat Nederlanders niet onder zwaardere omstandigheden willen werken (lichamelijk zwaar productiewerk, wisselende tijden/ploegendiensten, klimaat in de kas etc.). De indruk bestaat ook dat het inzetten van mensen uit de bijstand geen oplossing biedt; deze willen hier niet werken of hebben te veel belemmeringen om echt productie te kunnen leveren. Dat kost de ondernemer dus te veel. Daarbij zijn ondernemers van mening dat het aan hen is wie zij inhuren voor het werk.

Over het algemeen wordt het arbeidsethos van de arbeidsmigrant als beter ervaren. Dat heeft te maken met cultuur (niet zeuren/klagen) en met het feit dat, met name de tijdelijke migranten, geen sociaal leven in Noordoostpolder hebben. Ze komen om te werken en geld te verdienen. Ze zijn mede daarom ook flexibel. Dat zorgt wel direct voor een ander probleem: de arbeidsmigrant verblijft hier, maar heeft geen of te weinig werk en maar net voldoende inkomen. In zulke minimale omstandigheden een cursus Nederlands volgen, is niet het eerste waar een migrant aan denkt. Terwijl aanwezigen aangeven dat ook hier weer een barrière ligt: om goed te integreren moet je de taal leren.

Communicatie en taal

Taal blijkt bij elk onderwerp dat deze avond besproken wordt een probleem. Het niet spreken van de taal vormt een barrière tussen Nederlanders en arbeidsmigranten. De werkgever zou hier een rol in moeten spelen en naast het werk een cursus Nederlands aan kunnen bieden. Migrantengaven aan dat ze de taal graag willen leren, maar dat zo'n cursus veel geld kost. Het leren 'tijdens' het werk, is in veel gevallen geen optie omdat ze ofwel samenwerken met andere migranten, of in zwaardere omstandigheden hun werk doen; productiewerk gaat vaak gepaard met veel lawaai. Daarbij missen zij de verplichting om de taal te leren, waar mensen buiten de Europese Unie die verplichting wel hebben. Daarbij komt dat niet elke arbeidsmigrant behoefte heeft om de taal te leren, omdat zij hier soms maar kort verblijven om 'snel' geld te verdienen. Voor hen ontbreekt de noodzaak om de taal te leren.

Behalve het feit dat het niet spreken van de taal de integratie bemoeilijkt, zorgt het er ook voor dat migranten veel informatie missen. Naast de folder die Migrada heeft ontwikkeld, is een informatiepunt wenselijk. Een loket waar arbeidsmigranten terecht kunnen met vragen over werk en wonen. Welzijnsgroep Carrefour blijkt die service te bieden, maar dat is bij weinig mensen bekend. Communicatie en voorlichting komt zodoende bij deze ronde ook weer veel ter sprake. Het is wenselijk dat migranten weten waar ze naartoe kunnen voor bepaalde informatie en dat ze leren hoe het allemaal binnen de Nederlandse samenleving werkt.

Nederlander of migrant?

Dan ontstaat de discussie of ondernemers kiezen voor een Nederlandse werknemer of voor een migrant. "Voorop staat dat een ondernemer vrij is in wie hij wel of niet in dienst neemt." De stelling is van een ondernemer die ook vertelt dat arbeidsmigranten gewaardeerde en gemotiveerde arbeidskrachten zijn. "Ze willen het werk graag doen, ook op wisselende werktijden. Ze werken tijdens pieken en ze hebben een mentaliteit die past bij de polder: niet zeuren, maar doorwerken." Die mentaliteit spreekt veel ondernemers aan. Die mentaliteit komt enerzijds door de culturele achtergrond, anderzijds doordat ze hier verder geen sociaal leven hebben.

Veel ondernemers geven aan dat zij graag met arbeidsmigranten werken. Anderen zijn van mening dat er ook aandacht moet zijn voor de eigen beroepsbevolking. "We zouden aantoonbaar moeten maken dat arbeidsmigratie onmisbaar is. Ondertussen zitten hier namelijk wel mensen in de bijstand." Tegenwerping op dat argument vanuit de ondernemershoek is dat veel mensen het zware productiewerk niet aankunnen en bovendien niet *willen* doen. "In Nederland wordt het ons te gemakkelijk gemaakt om niet te werken." De markt vraagt om flexibilisering en arbeidsmigranten zijn daar uitermate geschikt voor, zo blijkt.

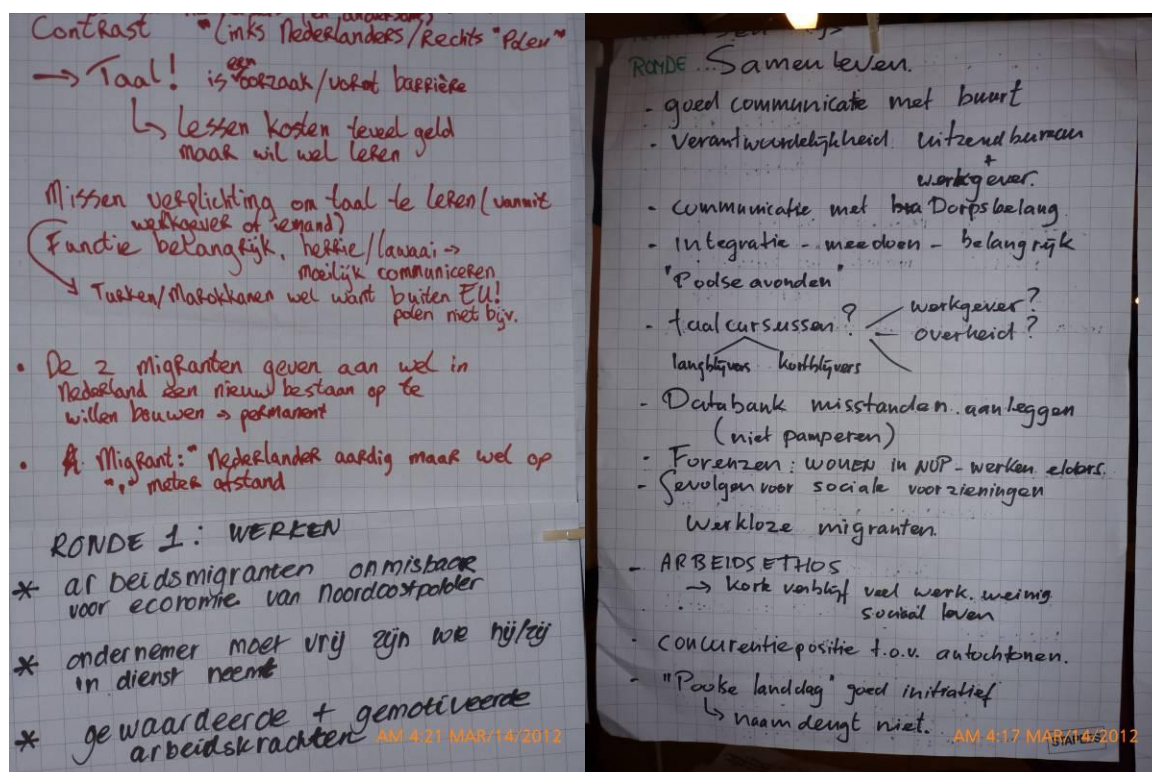

Foto 5 en 6: Impressie van de hoofdpunten van de tafelgesprekken
Bron: Josien Westveer, de Noordoostpolder

Thema Werken

Tijdens de gesprekken hebben deelnemers onderstaande aandachtspunten aan de orde gebracht.

- ⌘ graag Nederlands leren en daarbij:
- ⌘ ook mogelijkheden om Nederlandse taal te leren en de vraag wie dit faciliteert
- ⌘ arbeidsmigranten zijn onmisbaar in de polder
- ⌘ arbeidsethos en flexibiliteit
- ⌘ communicatie & voorlichting voor migranten
- ⌘ uitbuiting en misstanden melden
- ⌘ onderzoek uitzendbureaus: malafide of bonafide?
- ⌘ CAO-voorwaarden
- ⌘ ARBO-omstandigheden
- ⌘ informatieloket voor migranten (voorbeeld Migrada)
- ⌘ te weinig werk in rustigere tijden: dan levert het niet op wat de migrant er zelf van had verwacht
- ⌘ eigen beroepsbevolking in de gaten houden en bijstellen
- ⌘ beeldvorming bijstandsgerechtigden

Uitbuiting

Op de vraag of migranten uitgebuit worden, komt deze avond geen eenduidig antwoord. Wel wordt in een groep een verhaal verteld door een arbeidsmigrante met een kind van vijf jaar, zij wordt gedwongen om te blijven werken na vijven, terwijl een Nederlandse moeder met kind van dertien jaar wel naar huis mag. Zulke gebeurtenissen zijn niet eenmalig, maar de arbeidsmigranten klagen niet, want als ze dat doen kunnen ze meteen vertrekken. Dat is het wezenlijke verschil met Nederlanders met een vast contract. Ook bestaat onder meerdere aanwezigen de vraag of er een CAO van toepassing is voor arbeidsmigranten. Iemand in de groep heeft wel eens gehoord dat een bedrag van het loon wordt ingehouden om de huisvesting te bekostigen en vraagt zich af of dit wel kan, of mag. Zijn de arbeidsomstandigheden goed? Zijn de uitzendbureaus die migranten hier naartoe halen bonafide of malafide? Niemand heeft direct een antwoord op deze vragen en daardoor komt men terug op voorlichting en communicatie: vooral voor de migrant zou informatie over deze onderwerpen ergens op te vragen moeten zijn.

Een probleem dat aan meerdere tafels genoemd wordt, is dat er niet altijd (elke dag) werk is voor de migrant. Soms zelfs vier weken niet. Migrantten blijven toch, ook omdat uitzendbureaus hen graag in Nederland willen houden. Ze organiseren dan werk voor een of twee dagen in de week, maar dat is net voldoende om de kosten in Nederland te dekken, terwijl er geen geld overblijft om naar familie in het thuisland te sturen.

Resumé

Kort samengevat is de mening dat arbeidsmigranten onmisbaar zijn in de polder. Enerzijds omdat ze een hoog arbeidsethos hebben en ten opzichte van Nederlanders harde werkers zijn. Ondernemers verkiezen daarom de migrant boven iemand uit de bijstand. (Wel wordt genoemd dat er in dat opzicht ook nog wel iets te doen valt aan de beeldvorming van de bijstandsgerechtigde.) Anderzijds zijn migranten onmisbaar, omdat ze de economie draaiende houden in de polder en ervoor zorgen dat bedrijven niet failliet gaan.

Ook tijdens deze discussieronde komt *taal* weer ter sprake. Het niet spreken van de taal zorgt voor barrières binnen integratie. Daarbij mist de arbeidsmigrant veel informatie. Het zou mooi zijn als er een duidelijk, herkenbaar informatiepunt is voor migranten, waar zij ook misstanden en uitbuiting kunnen melden. Wederom wordt de folder van Migrada genoemd als voorbeeld. Deze ronde levert naast een dankbetuiging aan de mensen die hier in de polder komen werken ook veel onbeantwoorde vragen op. De gemeente zou in deze voorlichting ook een rol kunnen spelen. Overduidelijk is echter dat arbeidsmigranten onlosmakelijk verbonden zijn aan de polder.

***"Arbeidsmigranten hebben een mentaliteit
die past bij de polder:
niet zeuren, gewoon doorwerken."***

Foto 7: Een gesprek aan tafel
Bron: Josien Westveer, de Noordoostpolder

Samenleven

Integreren doe je samen

Tijdens deze ronde staat samenleven centraal. Wat verwacht je van de arbeidsmigrant die naast je komt wonen? En andersom: wat verwacht je als arbeidsmigrant van de burens naast wie je komt te wonen? Omgangsvormen, cultuur, taal, afspraken, sociale contacten, activiteiten. Hoe gaan we met elkaar om? En, hoe bevorderen we die omgang met elkaar?

"Arbeidsmigranten maken deel uit van onze samenleving. Het is onze taak om ze ook bij de samenleving te betrekken." Een eerste mening die geventileerd wordt door een van de aanwezigen. Over het algemeen wordt aangegeven dat integratie van twee kanten moet komen: "We moeten migranten betrekken bij het verenigingsleven en bij dorpsfeesten, dan staan we sneller dicht bij elkaar." Tegelijkertijd blijft één oproep tijdens alle tafelrondes hoorbaar: *leer de taal*.

De verantwoordelijkheid dat alles goed verloopt, vinden veel mensen liggen bij de werkgevers c.q. uitzendbureaus. In dorpen zouden dorpsbelangen kunnen helpen bij integratie. De werkwijze van dorpsbelang Kraggenburg wordt hierbij meerdere malen als voorbeeld genoemd. Ook wijkvereniging Espelervvaart is actief en helpt bij integratie.

Taal

"Arbeidsmigranten die langer dan drie maanden hier blijven moeten, of mogen, de Nederlandse taal leren en basale kennis hebben van onze cultuur en onze normen." Als voorbeelden worden genoemd: verkeersregels, het openen van de gordijnen overdag, het bijhouden van de tuin. Wederom wordt in deze discussie onderscheid gemaakt tussen migranten die hier kort verblijven en mensen die hier langer blijven. "We moeten accepteren dat mensen die hier kort verblijven, geen behoefte hebben om te integreren. De langblijvers zouden zich de taal echter eigen moeten maken." Aan een tafel wordt nog genoemd dat ook binnen het AZC (asielzoekerscentrum) onderwijsfaciliteiten zijn, maar over het algemeen wordt die taak toegedacht aan de werkgevers en aan de gemeente.

Integratie

Hier en daar voeren angst en vooroordelen de boventoon in de discussie, maar aan elke tafel komt terug: integratie moet van twee kanten komen. Nederlanders zijn geneigd de kat uit de boom te kijken. Angst regeert: mensen weten niet wie hun nieuwe buurman wordt, maar ze stappen er ook niet op af. Dat moet sneller gebeuren en dat is ook een taak voor de migrant zelf, is de gedachte. Vaak durft men elkaar echter niet op te zoeken. Vrijwilligers zouden hierin een verbindende factor kunnen zijn: of verbindende functie kunnen hebben. Zij kunnen mensen en culturen bij elkaar brengen. Ook dorpsbelangen kunnen hierin een rol spelen.

"We moeten accepteren dat tijdelijke migranten minder belang hebben bij sociale integratie. Bovendien verloopt integratie gemakkelijker bij gezinnen die zich hier willen vestigen door bezoek aan kerk en school."

De manier waarop Kraggenburg omgaat met arbeidsmigranten wordt wederom als goed voorbeeld genoemd.

Thema Samenleven

Tijdens de gesprekken hebben deelnemers onderstaande aandachtspunten aan de orde gebracht.

- ⌘ integratie moet van twee kanten komen
- ⌘ snel kennis maken als burens
- ⌘ vrijwilligers nodig om contact te leggen
- ⌘ vooral langblijvers: integreren
- ⌘ rol van dorpsbelang rond communicatie
- ⌘ elkaar uitnodigen om samen te eten
- ⌘ plaatselijke bevolking moet ook openstaan voor arbeidsmigranten
- ⌘ rol dorpsbelangen (info. over dorp, verenigingsleven & bewoners)
- ⌘ taal is belangrijk (door zowel migrant als anderen gezegd)
- ⌘ contact tussen nieuwe migranten met reeds geïntegreerde migranten
- ⌘ binden van arbeidsmigranten door:
 - ⌘ ontmoetingsdag
 - ⌘ cursus Nederlands
- ⌘ samenleven: Nederlanders moeten ook de andere cultuur leren kennen
- ⌘ verarming: waardedaling huizen, auto's om je heen, uitstraling omgeving
- ⌘ misstanden kunnen melden
- ⌘ spreiding binnen de kern helpt bij integreren
- ⌘ inburgerings- en taalcursussen zouden ook buiten de werktijden gegeven moeten worden.

Communicatie

Het komt tijdens elke ronde opnieuw aan bod: communicatie. Volgens veel aanwezigen kunnen veel problemen worden opgelost door meer over elkaar en over omstandigheden te weten. Het gaat dus niet alleen om voorlichting vanuit gemeente of werkgever voor de migrant, maar ook om communicatie tussen werkgevers, huisvesters, arbeidsmigranten en de buurt waar zij komen te wonen. Kleine ergernissen zoals het buiten neerzetten van afval, zijn gemakkelijk op te lossen door de afvalkalender te vertalen voor migranten, of om migranten beter voor te lichten wat dit soort zaken betreft. Algemene stelling luidt: "Hoe meer we van elkaar weten, des te gemakkelijker kunnen we samenleven."

Misstanden c.q. problemen

Aan een paar tafels komt overlast ter sprake. Niet iedereen heeft daarvan hetzelfde beeld. Wanneer de één roept dat *Polen altijd zoveel drinken*, relateert de ander dat door te zeggen dat die overlast teveel wordt opgeblazen: "Studenten zorgen ook voor overlast in wijken waar gezinnen wonen." Volgens aanwezigen mag er wel iets gedaan worden om die beeldvorming (en die vooroordelen) te veranderen. Sommige mensen zijn bang, of ervaren dat hun huis in waarde daalt. Dat de verkoopprijs te laag is en door het imago van de wijk (verwaarlozing van de buurt) onverkoopbaar wordt. Een directe, mogelijke oplossing wordt niet aangereikt, de angst wordt echter uitgesproken.

Waar misstanden aantoonbaar zijn, mogen ze echter ook gemeld worden. "Niet pampieren", wordt veel genoemd. Leg ongewenste zaken vast in een databank en als mensen opnieuw ongewenst gedrag vertonen, dan moeten ze daarop worden aangesproken. Een taak van de werkgever, in samenwerking met de gemeente.

Wonen

Aan het thema samenleven is ook onlosmakelijk het thema wonen verbonden. Mensen geven aan dat ze grote groepen migranten die bij elkaar wonen, eng vinden. "Als dat maar goed gaat", is de primaire reactie. Het wonen naast een gezin is beter. Beter dan een groep jongeren die harde muziek draaien en graag een borrel drinken. Het blijkt dat deze verschillen te maken hebben met de duur van het verblijf. Ook vinden aanwezigen het belangrijk dat niet te veel groepen migranten in een dorp bij elkaar wonen. Een mevrouw vertelt: "Ik woon in een appartement en naast mij wonen wisselende groepen tijdelijke arbeidsmigranten. Ik kan niet met ze praten en ik heb er dus niets aan."

Het verwachtingspatroon dat mensen in een dorp hebben ten aanzien van hun burens is bovendien anders dan in een grotere plaats/stad als Emmeloord; in een dorp hebben mensen meer contact met elkaar. "In principe maakt het niet uit welke nationaliteit je burens hebben want je kunt nieuwe dingen van elkaar leren. Een voorwaarde is wel dat je een gemeenschappelijke taal spreekt. Maar laten we dit niet vergeten", zegt een van de aanwezigen:

"Het gaat op veel plekken gewoon goed."

Foto 9 en 10: Napraten

Resumé

(Heel) kort samengevat zijn er een paar hoofdpunten die tijdens elke discussieronde terugkwamen:

☞ **Integratie moet van twee kanten komen**

Nederlanders kijken van huis uit de kat uit de boom. Daar tegenover staan migranten die gewend zijn elkaar uit te nodigen, met elkaar te eten en te praten. Mensen zouden meer open moeten staan voor *elkaars* cultuur. De grootste barrière die daartussen ligt is:

☞ **Taal**

Mensen die hier voor een langere tijd komen wonen, moeten de taal kunnen leren. 'Kunnen leren', met andere woorden: die mogelijkheid moet ze ook geboden worden. Aanwezigen vinden dat die zorg ligt bij de werkgever en bij de gemeente.

☞ **Informatievoorziening**

Een volgend aspect is waar mensen informatie kunnen vinden over het reilen en zeilen in Nederland. Hoe werkt het hier? Waar kunnen ze terecht? Welzijnsinstelling Carrefour heeft een spreekuur, maar hoe weten mensen dat zoiets bestaat? De brochure van Migrada wordt geprezen om haar eenvoud, maar tegelijkertijd moeten arbeidsmigranten wel weten dat het bestaat. Voorlichting & communicatie, zowel voor migranten als voor inwoners ~ waardoor allicht meer begrip ontstaat voor elkaar, wordt als belangrijk aspect genoemd voor integratie.

☞ **Communicatie**

Communicatie wordt ook genoemd als bindende factor *naar elkaar*. Hoe kunnen we beter samenleven? Hoe leren we van elkaar? Mensen durven vaak niet op elkaar af te stappen, maar het beste zou zijn om dat zo snel mogelijk te doen. Er wordt aangegeven dat vrijwilligers en dorpsbelangen hierin een verbindende rol kunnen spelen.

☞ **'DE' arbeidsmigrant bestaat niet**

In meerdere gesprekken komt naar voren dat *de* arbeidsmigrant niet bestaat. Mensen komen met verschillende redenen hier naartoe om te werken. Ofwel om in korte tijd veel geld te verdienen om in het thuisland iets te kunnen opbouwen, ofwel om juist hier een nieuw bestaan op te bouwen. Beide groepen (evenals de groep die hier voor langere duur blijft, maar zich niet definitief vestigt) hebben verschillende wensen.

☞ **Angst en vooroordelen**

De angst die mensen voelen als zij nieuwe burens krijgen, is soms gebaseerd op vooroordelen, soms op basis van de doorstroom: mensen weten niet wie er naast ze woont en dat voelt niet prettig. Ook grote groepen mensen worden als beangstigend ervaren. De wens wordt daarom meerdere malen uitgesproken niet teveel arbeidsmigranten bij elkaar te zetten.

☞ **Wonen**

Niet alleen door het argument een veilige leefomgeving te willen, bestaat de wens niet teveel mensen bij elkaar te huisvesten, maar ook om integratie te bevorderen. Migrant zelf willen graag tussen Nederlandse mensen wonen, dat maakt het ook gemakkelijker de taal te leren en samen te leven.

Bijlage 3: Impressie interactieve bijeenkomst raad

INTERACTIEVE RAADSBIJEENKOMST ARBEIDSMIGRANTEN 18 JUNI 2012

Aanwezig: 18 raadsleden van de commissies woonomgeving en samenleving, wethouder Ruifrok, op de publieke tribune ± 25 externe belangstellenden en 6 leden van de ambtelijke projectgroep

Gespreksleider: Johan Apperloo

1. Opzet van de avond

Vanwege het (aanvankelijk niet zo bedoelde) openbare karakter van de bijeenkomst en de grote publieke belangstelling wordt gekozen voor een plenaire behandeling, waarbij raadsleden reageren op vijf stellingen. Dit doen ze bij de stellingen 2 t/m 5 tevens vanuit een actoren-rol die ze is toebedeeld. Deze rollen zijn: kort verblijvende arbeidsmigrant (KB), lang verblijvende arbeidsmigrant (LB), uitzendbureau (UB), huisvester (HV), ondernemer (ON) en gemeente (GE).

2. Reacties op stellingen

Stelling 1: het is niet nodig om bijzonder (huisvesting)beleid te formuleren

Argumenten voor:

- Alle mensen zijn gelijk.
- We hebben open grenzen met vrije vestiging.
- Het wordt daardoor makkelijk om te integreren.
- Regelgeving en handhaving zijn beter toepasbaar.
- Geen uitzonderingsposities creëren.
- Niet klein, lokaal denken maar Europees.
- Werkgever en migranten zijn zelf verantwoordelijk.
- Uitzendbureaus hebben de gootste verantwoordelijkheid.
- Arbeidsmigranten zijn ook gewoon inwoners, rechten en plichten gelijk.
- Genoeg regels voor iedereen.
- Prima voor wat betreft de langblijvers.
- Gaat toch goed.

Argumenten tegen:

- Vanwege de open grenzen juist wél beleid maken.
- Onderscheid maken tussen langblijvers (geen beleid) en kortblijvers (wel beleid).
- Kortblijvers zijn geen "inwoners", langblijvers wel.
- Beleid nodig voor goede verdeling huisvesting (spreiding), niet alleen in het buitengebied, maar (juist) ook in de kernen.
- Beleid nodig om excessen te voorkomen (te veel in één woning)
- Fouten uit de jaren '50 en '60 (gebrek aan sturing door de overheid) niet herhalen.
- Mensen wegwijs maken door beleid.
- Voor kortdurende opvang snelle actie overheid nodig: deze mensen bij elkaar zetten omdat ze niet integreren.
- Geen doorsnee van Nederlandse maatschappij (cultuur).
- Noordzakelijk om snel op behoeften te kunnen inspelen.

Stelling 2: de schaalgrootte in het buitengebied hangt af van specifieke ruimtelijke omstandigheden, gecombineerd met:

Stelling 3: in de kernen geen onderscheid maken naar doelgroepen

Argumenten voor:

- Geen moeite met stelling 2 wanneer het maar "eigen" arbeiders betreft.
- Maatwerk leveren is het devies.
- Er is geen getalscriterium zolang er geen problemen zijn.
- Denk aan beperking overlast door omwonenden.
- Goed kijken naar verkeersveiligheid.
- Rekening houden met maatschappelijk aanvaardbare aantallen.
- Huisvesting van kortblijvers in het buitengebied geschikt.
- In het buitengebied ook bij kleinere aantallen maatwerk leveren: niet alle (vrijgekomen) boerderijen zijn geschikt.
- Ik wil veel geld verdienen en de huisvesting mag niks kosten. (KB)
- Zoveel mogelijk mensen op één locatie huisvesten. (HV)
- Maximale aantallen zo dicht mogelijk bij het werk (UB/HV/ON)
- Schaalvergroting is goedkoper. (ON)
- Maakt niet uit, ik kom hier om te werken (KB)
- Helemaal mee eens. (UB)
- Maatschappelijk verantwoord regelen. (GE)
- Onderscheid maken kort, middellang, lang. (GE)
- Maatwerk. (GE)

Argumenten tegen:

- Vaste aantallen leiden tot overzicht en structuur.
- Getallen spelen altijd een rol, daarom de getalsfactor niet loslaten.
- Geen gezinnen in grootschalige opvang.
- Vanuit sociale aspecten is er een kritieke grens aan de aantallen.
- Riolerings in het buitengebied.
- Verkeesoverlast is groter door reizen van en naar het buitengebied.
- Het breekbare maximum ligt bij 150 personen.
- Dorpen invloed geven bij het bepalen van de (grootschalige) omvang.
- In de kernen wel regeluren om te voorkomen dat 5 woningen naast elkaar door arbeidsmigranten worden bewoond (slecht voorbeeld: Nagele).
- Mag ik nog iets te kiezen hebben? (KB)
- Ik wil integreren en mijn kinderen naar school kunnen brengen. (LB)
- Financieel alleen grotere aantallen rendabel. (HV)
- Buitengebied? Lastig met uitgaan. (KB)

Stelling 4: de gemeente heeft een taak om arbeidsmigranten zo onafhankelijk mogelijk te laten leven, werken en wonen

Argumenten voor:

- Arbeidsmigranten niet aan één of twee uitzendbureaus overleveren.
- Helpende hand/wegwijs maken door overheid gewenst.
- Als gemeente niet alleen de lusten maar ook de lasten nemen.
- Regels stellen/randvoorwaarden bij huisvesting is overheidstaak.
- Arbeidsmigrant moet signaal kwijt kunnen bij excessen, bijvoorbeeld bij een meldpunt.
- Wel voor langblijvers.
- Faciliterend.
- Gedeeltelijk, samen met werkgevers.

Argumenten tegen:

- Geen taak gemeente, maar iets tussen arbeidsmigrant en uitzendbureau.
- Niet teveel vastleggen: de arbeidsmigrant kan ja of nee zeggen.
- Meer verantwoordelijkheid bij arbeidsmigrant zelf leggen.
- Geen onderscheid maken tussen inwoner en arbeidsmigrant.
- Geen gemeentelijke taak, een aparte behandeling van arbeidsmigranten kan juist leiden tot excessen tussen migranten en overige inwoners.
- De huisvester heeft alle belang bij prima huisvesting, anders verliest hij zijn klanten.
- Laat die verantwoordelijkheid maar bij ons. (UB)
- Langblijvers regelen het zelf, kortblijvers vinden het prima dat het uitzendbureau alles regelt. (KB)
- Overheid moet zich niet bemoeien met arbeidsrelaties, daarvoor hebben we het arbeidsrecht. (HV)

Stelling 5: er is geen specifieke aanvulling op vastgestelde (sociale) beleidsplannen nodig

Argumenten voor:

- Faciliteren taalonderwijs is geen specifieke taak voor de overheid.
- De arbeidsmigrant niet verplichten om de taal te leren.
- Laat de "eigen" inwoners (winkeliers, ondernemers) juist Pools leren.

Argumenten tegen:

- Specifiek beleidsplan voor onderwijs kan nuttig zijn, maar zonder dwang
- Voor kortblijvers geen taalonderwijs, voor langblijvers wel: geef taallessen vanaf een verblijf van 3 maanden.
- In beleidsnota's is niet/onvoldoende geregeld (voorlichting, steun, etc.).
- De Rijksoverheid is verantwoordelijk voor de kosten van taalonderwijs.
- Voorlichting is (mede) een overheidstaak.

Bijlage 4: Aantal arbeidsmigranten

Het provinciaal experimentenkader uit 2009 geeft aan dat het aantal arbeidsmigranten een structureel gegeven is dat de komende jaren alleen maar zal groeien. In onze gemeente gaat het voornamelijk om seizoensarbeid in de land- en tuinbouwsector. Een klein deel is in de industrie werkzaam. Voornamelijk vanwege de groei van de glastuinbouw in Luttelgeest en Ens zal het aantal arbeidsmigranten de komende jaren verder stijgen.

Een goede huisvesting is in eerste plaats de verantwoordelijkheid van de werkgevers. De afgelopen jaren is gebleken dat veel werknemers vaak op niet legale wijze tijdelijk gehuisvest werden in caravans en units bij de bedrijven zelf. In de bollenteelt is de piek voor arbeidsmigranten van april – juli en november tot december. Bij de fruitteelt is dat in augustus. Glastuinbouw heeft het hele jaar rond behoefte aan tijdelijk personeel.

In 2009 heeft de provincie een schatting van het aantal arbeidsmigranten. Zij hebben cijfers gebruikt van marktonderzoeksbureau Prosu, en informatie ingewonnen bij de NFO (Nederlandse Fruittelers Organisatie), de KAVB (Koninklijke Algemeene Vereeniging Bloembollencultuur) en Nieuwland, de ontwikkelaar van het glastuinbouwgebied bij Luttelgeest. Omdat er nergens een centrale telling of registratie plaatsvindt van arbeidsmigranten is het lastig wetenschappelijk onderbouwde getallen te krijgen.

De schattingen zijn in 2009:

• Seizoenspiek bollenteelt	1500 – 2000
• Seizoenspiek fruitteelt	750 – 1000
• Glastuinbouw jaarrond	500 – 700 ¹¹

Omdat de seizoenspieken van de bollen- en fruitteelt na elkaar komen is het voldoende om uit te gaan van de grootste piek, namelijk die van de bollenteelt: 1500 – 2000.

De totale behoefte jaarrond wordt zo ingeschat op 2000 – 2700.

De provincie heeft navraag gedaan bij twee uitzendbureaus (Level One en AB oost), het bleek dat bij beide uitzendbureaus in de seizoenspiek circa 800 migranten werkzaam zijn. In 2011 heeft de gemeente navraag gedaan en daaruit blijkt dat AB Oost en Level One zijn bij elkaar goed voor 800 (winter) tot 1.200 (zomer) arbeidsmigranten, die werkzaam zijn in onze gemeente.

In de toekomst zal voornamelijk in de glastuinbouw groei van het aantal arbeidsmigranten zijn. In de overige teelten wordt kleine tot geen groei verwacht. Voor de groei in de glastuinbouw is de provincie uitgegaan van de reservering voor de glastuinbouw in het omgevingsplan 2006 waarvan de planperiode tot 2015 loopt. Het uit te geven gebied bedroeg in 2009 nog 420 hectare en dat komt overeen met 900 – 110 arbeidsmigranten extra (zie ook voetnoot 10). Als daar 0-1% groei in de bollenteelt bij optelt, wordt betekend dat 100 migranten extra.

Dit betekent dat er tot 2015 rekening gehouden moet worden met een extra behoefte van 2100 – 3100 huisvestingplaatsen voor arbeidsmigranten.

¹¹ Uitgaande van circa 260 ha netto glas in Luttelgeest en Ens samen met een gemiddelde arbeidsbezetting van 3 tot 4 per hectare waarvan naar schatting 2/3 arbeidsmigranten zijn.

Bijlage 5: Bestaand beleid en regelgeving

Europese regelgeving

Binnen de Europese unie is er vrij verkeer van personen. Dit draagt bij aan de welvaart van de lidstaten en biedt kansen aan burgers van de Europese unie. In Nederland zijn er twee demografisch ontwikkelingen te zien: de ontgroening enerzijds, en de vergrijzing anderzijds. Deze ontwikkelingen hebben een negatieve invloed op de flexibiliteit van de arbeidsmarkt. Dit dwingt Nederland om over de landsgrenzen heen te kijken om mensen te vinden die de productiviteit en groei in Nederland waarborgen. Arbeidsmigranten zijn van cruciaal belang voor de Nederlandse economie.

Het karakter van de arbeidsmarkt is ingrijpend aan het veranderen. Twee ontwikkelingen zijn hierbij bepalend: de kwaliteit van de aansluiting tussen vraag en aanbod en het einde van de groei van de beroepsbevolking.

De groei van de economie loopt al snel vast op de beperkingen in het aanbod. Het is moeilijker dan in het verleden om de reserve-arbeidskrachten in te zetten omdat vraag en aanbod niet op elkaar aansluiten (opleiding/flexibiliteit/internationalisering). Daarnaast is er minder nieuw aanbod van arbeidskrachten om de vacatures te vervullen. Het gevolg is dat de beroepsbevolking krimpt. Tegelijkertijd staat er nog een aanzienlijke reserve aan kansarme werkzoekenden aan de zijlijn.

Conclusie: vergrijzing en ontgroening leiden wel tot knelpunten, maar maken geen einde aan de werkloosheid. Een dalende potentiële beroepsbevolking leidt niet automatisch tot betere kansen voor wie nu langdurig buiten het arbeidsproces staat.

Bron: Raad voor Werk en Inkomen; Arbeidsmarktanalyse 2011

Rijksbeleid

De komst van arbeidsmigranten maakt het belangrijk om in het huisvestingsbeleid rekening te houden met de vraag naar huisvesting die zij hebben, ongeacht of zij nu tijdelijk of permanent in Nederland werken.

De voormalige ministeries van VROM (Volks huisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer) en SZW (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) stelden daarom een Handreiking¹² huisvesting tijdelijke werknemers op. Deze handreiking moet gemeenten helpen goed beleid te formuleren. De huisvesting van arbeidsmigranten is in de ogen van het Rijk lokaal maatwerk. In de handreiking staan vier opties voor de huisvesting van arbeidsmigranten:

1. Huisvesting in woonhuizen binnen bestaande kernen;
2. Logies in bestaande gebouwen (hotels, kazernes, etc.);
3. Huisvesting in het buitengebied (vrijkomende agrarische bebouwing);
4. Huisvesting op campings en parken.

Het Rijk geeft aan dat het huisvesten van arbeidsmigranten moet worden beschouwd als het bedrijfsmatig verschaffen van nachtverblijf. Het wordt dus niet onder de functie 'wonen' geschaard. Dat is omdat deze mensen hun hoofdverblijf hebben in het land van herkomst.

¹² Ruimte voor arbeidsmigranten, Handreiking voor de huisvesting van werknemers uit de EU die tijdelijk in Nederland verblijven (2008); VROM-inspectie, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Vereniging van Internationale arbeidsbemiddelaars (VIA)

Rechten en plichten

Een arbeidsmigrant heeft dezelfde rechten en plichten als Nederlandse werknemers, mits hij rechtmatig in Nederland verblijft¹³. Er zijn alleen uitzonderingen mogelijk als de migrant voor een bedrijf uit het buitenland werkt.

Een arbeidsmigrant heeft recht op het wettelijk minimum (jeugd)loon.

Als een arbeidsmigrant langer dan vier maanden in Nederland wil verblijven, dan moet hij/zij zich laten inschrijven in de GBA van de gemeente waar hij/zij gaat wonen.

Wet- en regelgeving

Gemeenten zijn de regievoerders rondom huisvesting en het bevorderen van de leefbaarheid van wijken. Het Rijk biedt gemeenten een aantal ondersteunende faciliteiten die het beter mogelijk maken hun verantwoordelijkheden te nemen. Het Rijk neemt echter niet de verantwoordelijkheden van gemeenten, verhuurders, arbeidsmigranten en werkgevers over.

Hieronder staat kort per wet beschreven wat dat betekent voor huisvesting (tijdelijke) inwoners van Noordoostpolder.

Wro en Bro (Wet en Besluit ruimtelijke ordening / Bestemmingsplannen)

Voor de meer grootschalige vormen van huisvesting van groepen mensen (waaronder ook) arbeidsmigranten is op basis van de Wro een herziening of wijziging van het bestemmingsplan nodig. Dit zijn zorgvuldige en tijdrovende procedures, waarin alle belangen worden gewogen en waarbij maatwerk wordt geleverd. Voor kleinschalige vormen van huisvesting (bijvoorbeeld maximaal 20 personen bij een agrarisch bedrijf) kan worden volstaan met een lichtere procedure, zoals een ontheffing.

Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht)

Voor het bouwen van een nieuw gebouw of het verbouwen van een bestaand gebouw voor de huisvesting van groepen personen (zoals bijvoorbeeld arbeidsmigranten) is een omgevingsvergunning vereist op basis van de Wabo. In deze vergunning, die in de meeste gevallen wordt verleend door B&W, kunnen tevens milieu-aspecten en inrit- en kapvergunningen worden meegenomen.

Bouwbesluit 2012

De opdrachtgever van een bouwproject is ervoor verantwoordelijk dat de bouwwerkzaamheden goed en veilig worden uitgevoerd. Een gebouw moet daarom voldoen aan de voorschriften die staan in het Bouwbesluit 2012.

Gebruiksvergunning in bouwverordening

Burgemeester en wethouders kunnen in de gemeentelijke bouwverordening opnemen dat een gebruiksvergunning vereist voor de huisvesting van groepen in bouwwerken. Het staat de gemeente vrij om dit instrument te gebruiken voor bijvoorbeeld grootschalige huisvesting in het buitengebied of kleinschalige huisvesting in de dorpen.

¹³ In dit kader heeft het te maken met het al dan niet bestaan van een economische binding. Dat betekent bijvoorbeeld dat iedere arbeidsmigrant wel recht heeft op het minimum loon, maar als hij/zij tijdelijk geen werk heeft niet automatisch recht heeft op een uitkering.

Huisvestingswet

De gemeenteraad kan op basis van de Huisvestingswet een Huisvestingsverordening in het leven roepen. Daarin kunnen woningen aan de bestemming worden onttrokken, worden samengevoegd of worden omgezet van zelfstandige in onzelfstandige woonruimte.

Provinciaal beleid

Het Omgevingsplan Flevoland 2006 wijst op de noodzaak om voor Noordelijk Flevoland maatregelen te treffen gericht op stimulering van de economische ontwikkeling van het gebied. Naast nieuwe initiatieven op het gebied van bijvoorbeeld toerisme en woningbouw, wordt in dit verband aandacht geschonken aan de versterking van de glastuinbouw en andere agrarische bedrijfstakken, zoals bollenteelt. Deze bedrijfstakken maken een goede ontwikkeling door en leveren daarmee een positieve bijdrage aan de ontwikkeling van het gebied. Deze bedrijven kunnen echter alleen goed functioneren als ze voldoende arbeidskrachten hebben. Een groot deel van de arbeidsmigranten is werkzaam in de agrarische sector.

In 2007 is een nadere uitwerking vastgesteld, de beleidsregel *Kleinschalige ontwikkelingen in het landelijk gebied, 2007*. In deze beleidsregel staat voor tijdelijke huisvesting een maximum aantal te huisvesten personen van 50. Gebleken is dat er een discrepantie bestaat tussen de vraag naar huisvesting en deze provinciale beleidsregel.

Om deze reden heeft de provincie in 2009 het *Gebiedsplan huisvesting arbeidsmigranten gemeente Noordoostpolder* vastgesteld. In dit gebiedsplan staan de planologische kaders voor de huisvesting van arbeidsmigranten in het buitengebied. Het is vervolgens aan de gemeente een en ander nader in te vullen. Het gebiedsplan is een zogenaamd experiment landelijk gebied in het kader van het Omgevingsplan 2006. Inhoudelijk is het gebiedsplan voor een groot deel gevoed door wensen en voorstellen van gemeente Noordoostpolder. Zo biedt het gebiedsplan extra ruimte in maximaal tien Wieringermeertype boerderijen voor huisvesting tot maximaal 100 migranten per object. Aanvullend daarop biedt het ruimte voor in totaal drie pensions binnen de begrenzing van de glastuinbouwgebieden tot 300 personen per pension. De regeling voor maximaal drie grootschalige pensions voor de opvang van maximaal 300 personen, is een mogelijkheid die bij de provincie is bedacht en uitgewerkt.

Bijlage 6: Gemeentelijk gestelde kaders

Op veel terreinen heeft de gemeente al kaders gesteld. Eerst wordt ingegaan op het vastgestelde sociale beleid, daarna op het –alleen door het college vastgestelde– beleid huisvesting arbeidsmigranten, riolering en kaders in ontwikkeling.

Sociaal beleid

De gemeente maakt in het sociale domein beleid om deelname van inwoners aan het maatschappelijke leven in Noordoostpolder te bevorderen. Omdat de gemeente alle doelgroepen even belangrijk vindt, is dit beleid niet vanuit een doelgroep, zoals bijvoorbeeld de arbeidsmigrant, geschreven. Onderstaand staan per beleidsstuk de belangrijkste kaders:

Sociale structuurvisie

De sociale structuurvisie beschrijft waar Noordoostpolder sociaal en maatschappelijk gezien heen wil de komende jaren. Er zijn zes kernopgaven geformuleerd voor de komende jaren:

1. onderwijs en bedrijfsleven sluiten op elkaar aan

Jongeren in Noordoostpolder moeten na hun opleiding aan de slag kunnen. Dat betekent dat onderwijsinstellingen voortdurend kijken naar de vraag van werkgevers en de gemeente een goed gevarieerd bedrijvenaandbod heeft.

2. iedereen doet mee

Wie moeite heeft om mee te komen, valt op en krijgt ondersteuning. Als het even kan, signaleren netwerken in de directe omgeving of iemand een steuntje in de rug nodig heeft. Zij ondersteunen buurt- en dorpsbewoners, maken oplossingen zichtbaar en houden in de gaten of het anderen lukt om mee te doen.

3. versterken vrijwillige inzet, informele zorg & mantelzorg

Zorgen voor een ander, omdat het dankbaar werk is en het fijn is om te doen. Een wandeling, een kopje thee of boodschappen doen. Noordoostpolder wil uitblinken in vrijwillige inzet. De gemeente zet vrijwilligers in het zonnetje en biedt ondersteuning waar nodig. Zo krijgt de eigen kracht van inwoners een extra stimulans.

4. herstructureren van voorzieningen

Makkelijk mee kunnen doen aan activiteiten in de dorpen en de wijken. Dat is het idee van deze kernopgave. De gemeente vindt het belangrijk dat er in ieder dorp een goed bruikbaar gebouw staat dat voldoet aan de behoeftes van gebruikers. En dat voldoende ruimte biedt voor activiteiten. Dorpsbelangen, wijkplatforms en verenigingen zijn wat dat betreft aan zet.

5. benutten Buitengewoon Noordoostpolder

Het buitengied is uniek in opzet en aantrekkelijk rustig en groen voor wie naar buiten wil. Die waarden zet de gemeente samen met ondernemers om in concrete producten. Zo krijgt het platteland de dynamiek die nodig is om er prettig te wonen, te werken en te verblijven.

6. wonen en leven

Inwoners kijken met de gemeente en andere instanties in wat voor huis ze straks willen wonen. Ook sturen ze samen op leefbaarheid in hun eigen woonomgeving.

De kernopgaven uit de sociale structuurvisie zijn de leidraad voor beleidsvorming in het sociaal domein de komende jaren. De hierna volgende kaders zijn mede een nadere invulling van een of meer van de kernopgaven.

Participatievisie

Voortvloeiend uit de tweede kernopgave van de structuurvisie is een visie op meedoen (participatie) ontwikkeld die luidt: iedereen doet mee naar eigen vermogen. Gemeente Noordoostpolder streeft ernaar dat iedere inwoner *meedoet* aan de samenleving naar eigen vermogen en op maximaal niveau.

'Meedoen' is een omvangrijk begrip. Zoals in de participatievisie is beschreven, onderscheiden we verschillende *vormen* van meedoen. Deze zijn:

- *Deelnemen aan de samenleving*
Dit is de meest basale vorm van meedoen. Een belangrijk aspect van deelnemen in de samenleving is sociaal contact. Meedoen betekent in dat opzicht dat een inwoner contact onderhoudt met familie, vrienden, burens of kennissen en dus niet geïsoleerd thuiszit. Maar ook andere basale zaken, zoals jezelf kunnen verplaatsen, wonen in schoon huis en in het levensonderhoud kunnen voorzien, zijn elementen die de mate van deelnemen aan de samenleving bepalen.
- *Deelnemen aan het arbeidsproces*
Daarnaast onderscheiden we arbeidsparticipatie als aparte vorm van meedoen. Wanneer iemand in loondienst is of werkt als zelfstandig ondernemer, neemt hij deel aan het arbeidsproces en doet dus mee aan de samenleving.
- *Bijdragen aan de samenleving*
Bijdragen aan de samenleving heeft tot slot een ander karakter dan de eerste twee vormen van meedoen. Deelnemen aan de samenleving en het arbeidsproces hebben namelijk betrekking op het individu zelf. Iemand draagt daarentegen bij aan de samenleving, wanneer hij iets doet voor een ander. Logische voorbeelden zijn mantelzorg, vrijwilligerswerk en maatschappelijk ondernemen.

Onze ambitie is dat inwoners van Noordoostpolder maximaal meedoen naar eigen vermogen. Het initiatief om mee te doen ligt echter niet bij de gemeente, maar bij inwoners zelf. En het overgrote deel van onze inwoners neemt dat initiatief, maar een deel van onze inwoners heeft daarbij ondersteuning nodig van anderen (o.a. vrijwilligers of mantelzorgers), instanties en/of de gemeente. De komende jaren willen we die ondersteuning meer in samenhang kunnen bieden en niet gefragmenteerd vanuit verschillende organisaties, disciplines of beleidsterreinen. Dit heeft de gemeente uitgewerkt in het gemeenschappelijk kader Krachtig Noordoostpolder.

Gemeenschappelijk kader Krachtig Noordoostpolder

De ambitie om ondersteuning meer in samenhang en op de behoeften van inwoners afgestemd te organiseren werd verder aangewakkerd met de aangekondigde decentralisaties van de extramurale begeleiding, de Wet werken naar vermogen en de jeugdzorg. Ondanks dat een deel van deze decentralisaties vooralsnog in de ijskast is gezet, blijft de ambitie zondermeer overeind.

In het gemeenschappelijk kader zijn de uitgangspunten geformuleerd op basis waarvan de gemeente met inwoners en partners een nieuwe manier van (samen)werken wil ontwikkelen. De uitgangspunten zijn:

1. Pak je kans

Nadrukkelijk wil de gemeente kijken naar wat mensen wel kunnen en niet naar wat niet kan. Uitgangspunt is de kracht van onze inwoners en hun eigen kansen. Niet de voorzieningen die er zijn.

2. Vraag iets terug

De gemeente verwacht dat inwoners iets terug doen of zelf een inspanning leveren oplossingen te vinden. Ondersteuning is minder vanzelfsprekend en minder vrijblijvend.

3. Eén plan, één aanpak

In Noordoostpolder krijgen inwoners één aanspreekpunt wanneer zij sociale problemen hebben, ook wanneer zij meerdere problemen hebben op verschillende vlakken.

4. Verwachte resultaten

We kijken naar resultaten van onze inspanningen. Effecten zijn belangrijker dan de hoeveelheid tijd die we ergens instoppen.

Het gemeenschappelijk kader brengt samenhang aan tussen partijen en beleidsvelden. Voor de specifieke beleidsterreinen bestaan weer verder uitgewerkte beleidskaders. Deze volgen hierna.

Beleidsplan Maximaal meedoen naar eigen vermogen 2011-2012

De gemeente ontvangt van het Rijk jaarlijks een participatiebudget bedoeld voor de re-integratie, inburgering en educatie van inwoners. Het beleidsplan beschrijft hoe gemeente Noordoostpolder dat in de jaren 2011 en 2012 doet. Een nieuw beleidsplan is in ontwikkeling voor de jaren 2013 en verder.

De focus van het beleidsplan 2011-2012 ligt op:

- mensen die een beroep doen op een uitkering in het kader van de WWB aan het werk helpen. Van een deel van de mensen wordt verwacht dat zij hierin zelf het initiatief nemen, gestimuleerd door de gemeente. Anderen hebben meer ondersteuning nodig om de stap (terug) naar de arbeidsmarkt te kunnen maken.
- vanuit het participatiebudget biedt de gemeente mensen die verplicht zijn in te burgeren inburgeringstrajecten. Voor arbeidsmigranten uit de MOE-landen bestaat deze inburgeringsplicht niet en dus biedt de gemeente hierin niets aan.
- ten derde dient een (door het Rijk geoormerkt) deel van het participatiebudget besteed te worden bij het ROC voor trajecten gericht op laaggeletterdheid en analfabetisme. Mensen die een dergelijk traject willen volgen melden zich zelf bij het ROC of worden via de gemeente op deze mogelijkheden gewezen.

Beleidsplan WMO - Volksgezondheid 2012-2015

Het beleidsplan WMO-Volksgezondheid is een zeer breed beleidsplan, waarvan de uitvoering deels in handen is van de gemeente en deels is belegd bij vele maatschappelijke instanties. Het plan is gericht op gezondheid en maatschappelijke ondersteuning en heeft een aantal specifieke doelen:

- *Gezonde leefstijl*: een gezonde gemeente met inwoners die op eigen kracht een gezonde leefstijl nastreven.
- *Sociale samenhang en leefbaarheid*: inwoners wonen in een prettige en veilige omgeving met de mogelijkheid om gebruik te maken van zorg, welzijns- en gemaksdiensten en vrijetijdsaanbod als sport en cultuur.
- *Informatie, advies en cliëntondersteuning*: het bieden van informatie en advies (burger de weg wijzen) en cliëntondersteuning (regieversterking van de cliënt).
- *Vrijwillige inzet*: Inwoners zetten zich vrijwillig in voor de samenleving op een manier die bij hen past.
- *Ondersteuning mantelzorg*: het bieden van ondersteuning aan mantelzorgers die overbelast dreigen te raken.
- *Compenseren*: het bevorderen van deelname aan het maatschappelijke verkeer en het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking.
- *Ondersteuning van kwetsbare inwoners*: de opvang en ondersteuning van dak- en thuislozen, slachtoffers van/betrokkenen bij huiselijk geweld, zorgmijders en verslaafden.

In een jaarlijks op te stellen uitvoeringsprogramma staan alle specifieke activiteiten die ontwikkeld worden op bovenstaande onderwerpen.

Beleidsplan Minimabeleid 2012-2014

Dit beleidsplan is gericht op het beleid voor mensen met een laag inkomen. De focus ligt op de eerste plaats op inkomensondersteuning in het kader van bijzondere bijstand en een aantal minimaregelingen waar inwoners van de gemeente gebruik van kunnen maken. In de tweede plaats ligt de focus op het bieden van schuldhulpverlening gericht op het hanteerbaar maken van schulden.

Jeugdbeleid Noordoostpolder 2011-2014

Het gemeentelijk jeugdbeleid is een op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met opgroei en van ouders met opvoedingsproblemen. Het Centrum voor Jeugd en Gezin is de plek waar ouders en jongeren met hun vragen terecht kunnen. Bij het programma Moeders Informeren Moeders delen moeders informatie en ervaringen met elkaar om de zelfredzaamheid en het sociale netwerk van moeders met een eerste kind te versterken. De deelname aan dit programma onder arbeidsmigranten groeit.

Inburgering en onderwijs

De gemeente krijgt ook vragen over inburgering. Hoe zit dat? De verantwoordelijkheid tot inburgering ligt in eerste instantie bij de werkgevers en de arbeidsmigranten zelf. De gemeente doet vrijwillige inburgeraars op dit moment geen aanbod: zij moeten dit zelf regelen. Echter, in 2013 verandert de wet. Dan zullen inburgeraars (verplicht of vrijwillig) de inburgering zelf moeten betalen. Ze kunnen daarvoor wel een lening krijgen. Gemeenten kunnen inburgeringstrajecten voor vrijwillige inburgeraars aanbieden vanuit het Participatiebudget. Gemeenten bepalen zelf welke doelgroepen in hun gemeente voor een aanbod in aanmerking komen.

Onderwijsachterstanden

Door middel van voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en schakelklassen is er voor kinderen die moeite hebben met de Nederlandse taal, bijvoorbeeld omdat er thuis een andere taal wordt gesproken, de mogelijkheid hun beheersing van het Nederlands te verbeteren. De gemeente financiert dit. De deelname aan VVE en schakelklassen onder arbeidsmigranten groeit.

Huisvesting arbeidgranten

In 2010 vertaalde het college het provinciale *Gebiedsplan huisvesting arbeidsmigranten gemeente Noordoostpolder* inhoudelijk bijna één op één in het gemeentelijk *Beleidskader Huisvesting Arbeidsmigranten*. Het college heeft met dit beleidskader ingestemd. De raad zou het vaststellen via het bestemmingsplan Landelijk Gebied. Dit bestemmingsplan heeft om andere redenen de eindstreep nog niet gehaald.

Voor de dorpen heeft de gemeente nog geen apart beleid voor huisvesting van arbeidsmigranten. Op dit moment gelden de bestemmingsplanregels, dat betekent dat woningen alleen gebruikt mogen worden door een huishouden en niet als pension. In praktijk wordt een aantal woningen wel als pension gebruikt. De huisvestingsverordening is een instrument om hier wat voor te regelen.

Kaders in ontwikkeling

Hoe ziet de Noordoostpolder er in de toekomst uit? Hoe willen mensen wonen? En: voldoet het huidige woningaanbod bij de toekomstige wens? Hiervoor ontwikkelt de gemeente nu kaders.

Structuurvisie

Om richting te geven aan de ruimtelijke ontwikkeling van Noordoostpolder stelt de gemeente momenteel een Structuurvisie op. Eén van de onderdelen van deze structuurvisie is het vrijkomend van agrarische erven. Een deel hiervan zal kunnen worden gebruikt voor het huisvesten van grote groepen mensen, waaronder arbeidsmigranten.

Woonvisie

De gemeente stelt in 2012 een nieuwe woonvisie op. De basis hiervoor is het woonwensen- en behoeften onderzoek uit 2011. Naast de ondervraagde inwoners heeft de gemeente ook te maken met (groepen) tijdelijke inwoners, zoals arbeidsmigranten. Het huisvesten van groepen mensen is in deze notitie uitgewerkt. De woonvisie en dit beleidsstuk sluiten daarmee op elkaar aan.